

J

Compano Online Software

Handleiding Calculatie Beheerders COS Calculatie

Versie L5.4

Bestand	COS_CALC_Handleiding_Calculatie_Beheerders.docx
COS-versie	L05
Revisie & Datum	20-12-2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Begrippen	4
1.2	Opbouw calculatie.....	6
2	Instellingen	7
2.1	Bedrijfsinstellingen.....	7
2.2	Projectinstellingen.....	9
3	Stamtabellen	9
3.1	Besteksystemen	10
3.1.1	Bestekdelen toevoegen.....	10
3.1.2	Bestek importeren	11
3.2	Normsystemen.....	17
3.2.1	Normen importeren.....	18
3.2.2	Normtijden en (eigen) werksituaties	21
3.3	Werksoorten.....	21
3.4	Tarieven	22
4	Receptenbeheer.....	23
4.1	Clusterrecepten	24
4.2	Receptsysteem aanmaken	25
4.3	Receptgroepen	26
4.3.1	Receptsubgroepen aanmaken.....	28
4.3.2	Receptgroepen exporteren/importeren	29
4.3.3	Meerdere receptgroepen voor één recept	30
4.4	Recepten aanmaken	31
4.4.1	Receptregels toevoegen	33
4.4.2	Clusterrecept maken	34
4.4.3	Recept kopiëren	35
4.5	Recepten actualiseren	36
4.6	Recepten inpakken.....	37
4.6.1	Inpakken tot Clusterrecept.....	39
4.7	Recept uitpakken	39
4.8	Recepten publiceren.....	40
4.8.1	Receptgroep achteraf toekennen.....	41
4.8.2	Filteren op recepten die niet gepubliceerd zijn	41
5	Gebruikersrechten.....	42
5.1	Speciale rechten	42
6	Lay-outs en sjablonen.....	42
6.1	Calculatiesjablonen	43

6.1.1	Beheer van calculatiesjablonen.....	44
6.2	Eindbladsjablonen.....	44
6.2.1	Projectgegevens	46
6.2.2	Export eindbladregels.....	48
6.3	Schermlay-outs.....	48
6.3.1	Rechter zijpaneel.....	49
6.3.2	Clusterrecepten indicatie.....	51
6.4	Afdruklay-outs.....	53
6.4.1	Regels met aantal = 0.....	53
7	Custom menu's	54

1 Inleiding

Deze handleiding is een aanvulling op de Handleiding Calculatie Gebruikers en specifiek bedoeld voor beheerders van de Compano Calculatie applicatie.

Deze handleiding behandelt alleen voor beheerders toegankelijke functionaliteit zoals:

- Beheer stamtabellen (besteksystemen / normsystemen / werksoorten / tarieven)
- Receptenbeheer (receptsystemen en recepten)

1.1 Begrippen

Calculatie/Begroting

Een *calculatie* is een gestructureerde en gedetailleerde berekening voor een werk of project. Calculaties worden soms ook wel Begrotingen genoemd.

In het overzicht Calculatie wordt een structuur aangebracht met bouw- en bestekdelen, met op het laagste niveau de calculatieregels. Deze berekening kan als open calculatie gestuurd worden naar een klant of gebruikt worden als basis voor de offerte voor een klant.

	Stambestand	Bestekdelen	Bouwdelen	Normbestand
Calculatie	X	Meerdere lagen	X	X

Calculatieregel

Een *calculatieregel* vertegenwoordigt een kostenpost binnen de calculatie. Dat kan, bijvoorbeeld, zijn: een artikel (materiaal), arbeid, recept, reiskosten, of overige kosten.

Sjabloon

In COS Calculatie wordt een calculatie/begroting meestal gemaakt vanaf een vooraf gedefinieerd sjabloon, of sjablonen. In deze sjablonen zijn vaak al een heel aantal instellingen vastgelegd en kunnen ook al bouw- en bestekdelen ingericht zijn. Door een calculatie te starten vanaf een sjabloon kan veel werk bespaard worden.

Eindblad

Aan de calculatie kan ook een **eindblad** worden toegevoegd, waarin (sub-)totalen overgenomen worden uit de calculatie en de staartkosten opgevoerd/ingevuld en verdeeld kunnen worden.

Moedercalculatie

Een moedercalculatie is een calculatie met de meest voorkomende calculatieregels al bevat, bijvoorbeeld voor een badkamerverbouwing. Een *moedercalculatie* kan dus als template dienen voor bijvoorbeeld een interne calculatie. Calculatieregels kun je dan naar behoefte verwijderen en/of toevoegen.

Externe calculatie

Een *externe calculatie* is een calculatie die naar de klant toe gaat. Qua kostenniveau kan een externe calculatie verschillen ten opzichte van de interne calculatie. Let op: **Externe tarieven** kunnen op basis van de jaarlijsten en om commerciële reden afwijkend per project worden ingevuld. Het is ook mogelijk om de externe tarieven via een Excel-import toe te voegen.

Werkcalculatie

Na opdracht wordt er op basis van interne en/of externe calculatie een **werkcalculatie** aangemaakt. In de werkspecificatie worden dimensies toegekend ten behoeve van projecttaken en worden er noodzakelijke aanpassingen doorgevoerd zoals (maar niet beperkt tot) het vervangen van vervallen artikelen of NB-artikelen, door beschikbare reguliere artikelen en/of project-specifieke materialen.

Bestekstelsysteem

Een *bestek* is de omschrijving van een uit te voeren (bouw)werk, inclusief de van toepassing zijnde administratieve, juridische en technische bepalingen, materialen en uitvoeringsvoorwaarden. Een bestek kan bestaan uit *bestekdelen* die elk een deel van het uit te voeren werk beschrijven. Bij een calculatie wordt vaak gebruik gemaakt van een *bestekstelsysteem*. Dit is een hiërarchische structuur van bestekdelen. Een bestekstelsysteem kan een geheel eigen indeling van werkzaamheden bevatten, maar kan ook een branchestandaard zoals de STABU-besteksystematiek of NISfb codering volgen.

Bij STABU ziet een deel van de hoofdbestekdelen (14) met sub-bestekdelen (14.00-14.88) er bijvoorbeeld zo uit:

14	BUILENBESCHUTTING EN DRAINAGE
A	14.00 ALGEMEEN
A	14.11 FUNCTIONELE OMSCHRIJVINGEN
A	14.12 WERKBESCHRIJVINGEN
A	14.13 BEPROEVEN, CONTROLEREN, KEUREN, INREGELLEN, IN BEDRIJF STELLEN
A	14.20 BESTAAND WERK
A	14.31 STEENACHTIGE BUISLEIDINGEN
A	14.32 METALEN BUISLEIDINGEN
A	14.33 KUNSTSTOF BUISLEIDINGEN
A	14.38 VERBINDINGEN
A	14.40 GOTTEN
A	14.51 PUTTEN
A	14.52 AFSCHIEDERS
A	14.53 KOLKEN
A	14.54 TANKS
A	14.60 APPENDAGES
A	14.61 APPENDAGES IN LEIDINGEN
A	14.81 ISOLATIE
A	14.88 CTD SYSTEM

Stambestand

Stambestanden zijn de basisbestanden die opgebouwd worden voor implementatie en daarna beheerd worden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan artikelbestanden, kostensoorten, uurtarieven en recepten (combinatie van meerdere regels zoals artikelen en/of kostensoorten).

Normstelsysteem

Bij calculaties verwijst een normstelsysteem naar een gestandaardiseerde set van regels, methoden en normen die worden toegepast bij het uitvoeren van berekeningen. In de Compano software is een *normstelsysteem* een verzameling normtijden voor verschillende werksituaties, die gekoppeld kunnen worden aan een artikel. Een voorbeeld van een normstelsysteem is, bijvoorbeeld: *Calculatietijdnormen (CTN)* van Techniek Nederland.

Recept

Een *recept* is een set van (offerte of calculatie-) regels inclusief tekst, totalen, arbeid etc. welke samen een sub-deel van een offerte of calculatie vullen of aanvullen. Recepten worden meestal opgenomen in een stambestand.

Werksoort

Werksoorten zijn werkzaamheden die tegen een bepaald tarief uitgevoerd worden, zoals een uurtarief of een klustarief. Via werksoorten worden automatisch opgenomen in de projectadministratie. Werksoorten kunnen gebruikt worden in projecten, calculaties en offertes.

Artikelbestand

Het *artikelbestand* is het totale bestand van artikelen die geïmporteerd zijn in de Compano Online Software.

Bouwdeel

Een *bouwdeel* is een (tot een bouwwerk behorend) fysiek object met een specifieke prestatie, gedefinieerd door de aard van de technische oplossing en constructiewijze. Een bouwdeel vertegenwoordigt meestal een vastgesteld aantal calculatieregels die nodig zijn om het bouwdeel te realiseren. Denk daarbij aan materiaal, arbeid, overige kosten, etc. De meest gebruikte toepassing is een type bouwdeel, bijvoorbeeld woningtype A, woningtype B of Kantoor1 en Kantoor2. Soms worden bouwdelen gebruikt om de fasering van een project vast te leggen (fase 1, fase 2) maar het wordt niet aangeraden om die twee met elkaar te combineren binnen één calculatie.

1.2 Opbouw calculatie

In Compano worden calculaties meestal gemaakt vanaf een vooraf gedefinieerd sjabloon, waarbij de calculatie bijvoorbeeld de volgende structuur kan hebben:

Voorbeeld opbouw calculatie met bestekdelen en bouwdelen

		bouwdelen		
		A	B	C
bestekdelen	sub-bestekdelen			
SANITAIR				
	SAN.01	Calculatieregels	Calculatieregels	Calculatieregels
	SAN.02	Calculatieregels	Calculatieregels	Calculatieregels
CV				
	CV.01	Calculatieregels	Calculatieregels	-
	CV.02	Calculatieregels	-	Calculatieregels

Een calculatie bestaat dus uit minimaal één **bestekdeel**. In het voorbeeld hierboven zijn de bestekdelen: SAN (Sanitair) en CV (Centrale Verwarming)

Een bestekdeel kan weer **sub-bestekdelen** bevatten. In het voorbeeld hierboven, bijvoorbeeld: SAN.01 en SAN.02

Een sub-bestekdeel kan ook weer sub-bestekdelen bevatten.

Daarnaast kan een calculatie ook één of meer **bouwdelen** bevatten. In het voorbeeld hierboven: bouwdelen A, B en C.

Calculatieregels zitten altijd op het laagste niveau in de calculatie, dus of op bestekdeel of op sub-bestekdeel.

Let op: calculatieregels kunnen per bouwdeel verschillend zijn. In het voorbeeld hierboven bevat het sub-bestekdeel CV.01 géén calculatieregels voor bouwdeel C, en het sub-bestekdeel CV.02 bevat géén calculatieregels voor bouwdeel B.

Voorbeeld opbouw calculatie met alleen bestekdelen

Een calculatie kan ook alleen bestekdelen bevatten, bijvoorbeeld:

bestekdelen	sub-bestekdelen	
SANITAIR		
	SAN.01	Calculatieregels
	SAN.02	Calculatieregels
	SAN.03	Calculatieregels
CV		
	CV.01	Calculatieregels
	CV.02	Calculatieregels

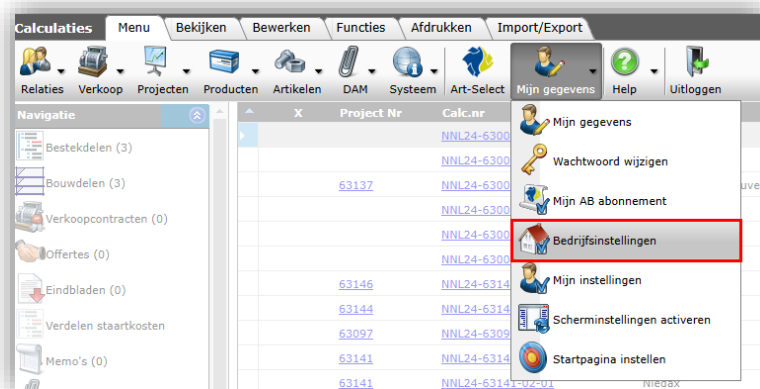

2 Instellingen

2.1 Bedrijfsinstellingen

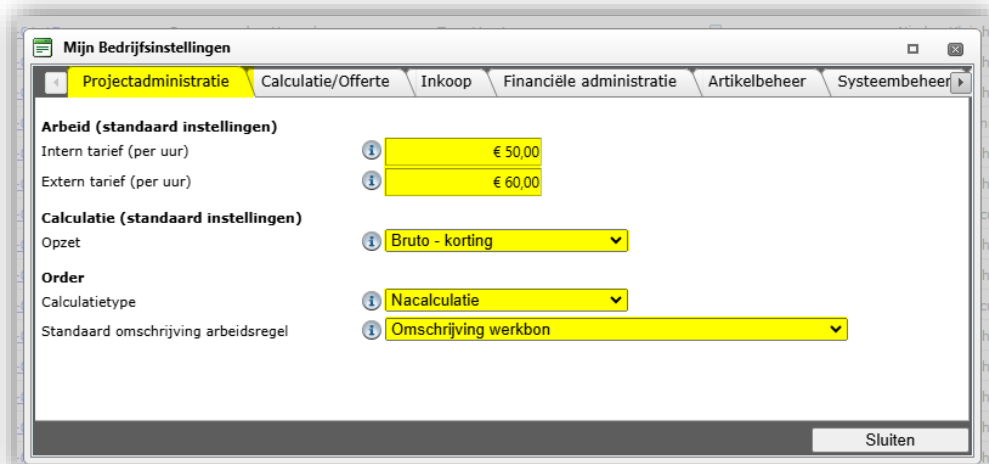
Voor Calculaties kan een aantal *defaults* ingesteld worden:

1. Ga via het Menu naar *Mijn Gegevens > Bedrijfsinstellingen*.

2. In het pop-up venster:

Tabblad Projectadministratie

- Arbeid – Intern tarief (per uur):** Het standaard intern tarief (kosten) kan hier worden bepaald. Kan eventueel met een werksoort worden opgegeven.
- Arbeid – Extern tarief (per uur):** Het standaard extern tarief (verkoop) kan hier worden bepaald. Kan eventueel met een werksoort worden opgegeven.
- Calculatie – Opzet:**
 - Bruto-Korting:** De verkoopprijs wordt berekend vanuit de bruto prijs. Klanten krijgen een korting over de verkoopprijs.
 - Inkoop+Toeslag:** De verkoopprijs wordt berekend vanuit de inkoopprijs. Op deze prijs wordt een toeslag gezet om te komen tot de verkoopprijs.
- Order – Calculatietype:** Kies hier het standaard type voor de order/werkbon (Aangenomen, Nacalculatie(Regie), Garantie, Intern en Plafond).

- e. **Order – Standaard omschrijving arbeidsregel:** Geeft aan wat de standaardomschrijving van een arbeidsregel moet worden op werkbbonregel niveau.

Tabblad Calculatie/Offerte

- a. **Inkoopcondities altijd toepassen:**
- Ja:** de inkoopcondities zijn leidend voor het bepalen van de inkoopprijs.
 - Nee:** op elke offerte, calculatie of overige wordt de inkoopprijs apart bepaald.
- b. **Accountmanager verplicht:** Geeft aan of het aanstellen van een accountmanager op offertes verplicht is. Indien dit verplicht wordt gesteld kan een offerte niet eerder worden opgeslagen dan wanneer de accountmanager is gevuld.
- c. **Verkoopcondities hanteren:**
- Ja:** de verkoopcondities zijn leidend voor het bepalen van de verkoopprijs per klant of per klantgroep.
 - Nee:** op elke offerte - calculatie wordt de verkoopprijs apart bepaald.
- d. **Offerte lay-out verplicht:** Als deze instelling op ja staat dan is de afdruk lay-out die bij de offerte is ingevuld altijd leidend bij het verzenden. Als hier nee is aangevinkt dan is bij verzenden de afdruk (PDF) lay-out altijd leeg. En dient deze voor verzenden nog (verplicht) gevuld te worden.
- e. **Mailsjabloon voor offerte:** Geef hier het standaard te gebruiken mailsjabloon op voor het verzenden van offertes per mail. De mailsjablonen zijn te vinden onder de configuratie.
- f. **Revisie nummerpatroon:** Op offerte en calculatie heb je de knop plakken revisie. Hier kun je opgeven wat het nummerpatroon is voor een geplakte revisie.
- g. **Waarschuwingstermijn:** Het aantal dagen (na offerte datum) waarna de offerte status op 'Offerte is nog niet bevestigd!' komt te staan.
- h. **Geldigheidstermijn:** Het aantal dagen waarna de offerte status op 'Deze offerte had bevestigd moeten zijn!' komt te staan. Dit is vaak ook de termijn waarna de offerte niet meer geldig is en er wegens eventuele prijswijzigingen een nieuwe offerte dient te worden uitgebracht.

- i. **Normenselectie bestekstelsysteem laten volgen:** Indien het normensysteem een indeling heeft die gelijk loopt met uw bestekindeling, en je zet deze optie op Ja, dan worden alleen die normen getoond met zelfde bestekdeelcode of diens parent.
- j. **Bewerking (norm) automatisch overnemen:** Indien aan een artikel exact 1 (norm) bewerking is gekoppeld wordt deze direct mee overgenomen indien je het artikel toevoegt aan een calculatieregels (er ontstaat dus een mini recept). Door deze instelling op Nee te zetten wordt dit niet meer gedaan. Het toevoegen van een (norm)bewerking aan de regels moet nu bewust gedaan worden door +Artikelnorm.
- k. **Grenswaarde klein/groot materiaal:** Indien gevuld krijgt de calculatieregels waarbij de nettoprijs per gebruikseenheid groter of gelijk is aan het opgegeven bedrag een kenmerk (boolean) "groot materiaal"= ja.

2.2 Projectinstellingen

Voor de entiteiten Materiaal, Arbeid en Kosten kan een default kostensoort worden ingesteld:

1. Ga via het Menu naar *Projecten > Projecten*¹:

2. Kies voor Materiaal & Contracten, Arbeid en/of Kosten een default kostensoort uit het bijbehorende drop-down menu.

3 Stamtabellen

Voor calculaties en offertes worden diverse stamtabellen gebruikt. Een stamtabel is een lijst met stamgegevens. Bijvoorbeeld, de stamtabel Eenheden specificeert de eenheden die gebruikt kunnen worden:

¹ NB: De default kostensoort kan op het niveau van Bedrijf, Project, Calculatie en Bestekdeel ingesteld worden.

Eenheden	Menu	Bekijken	Bewerken	Functionies	Import/Export
Filteren		Zoeken	Alles	Details	Schermplay-outs beheren
Melding					
Code	Type	Factor	Systeem	Omschrijving	
CMK	Oppervlak	1,00	Metrisch	Vierkante centimeter	
CMT	Lengte	1,00	Metrisch	Centimeter	
DAY	Tijd	8,00	Metrisch	Dag	
DD	Tijd	1,00	Metrisch	Dagdeel	
DMT	Lengte	1,00	Metrisch	Decimeter	
GRM	Gewicht	1,00	Metrisch	Gram	
HUR	Tijd	1,00	Metrisch	Uur	
KGM	Gewicht	1,00	Metrisch	Kilogram	

Stamtabellen kunnen beheerd worden onder *Systeem > Configuratie*.

3.1 Besteksystemen

Om een bestekstelsysteem aan te maken:

1. Ga via het Menu naar *Systeem > Configuratie*.
2. Klik in het overzicht op Besteksystemen:

Configuratie	Menu	Bekijken
Filteren		Zoeken
		Alles
		Details
		Inrichting
		Help
Is klaar	Afbeelding overzicht	Omschrijving
☐		Besteksystemen
☐		Bewakingscodes
☐		Bijlaagtoe

3. Klik vervolgens, onder Bewerken, op *+Toevoegen*.

Toevoegen - Nieuw(e) bestekstelsysteem

Bestekstelsysteem

Code:

Omschrijving:

Aantal niveaus:

Voeg volgende toe

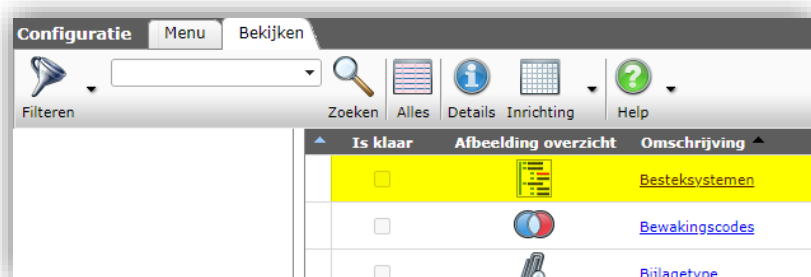
- a. **Code:** Typ een code voor het bestekstelsysteem.
 - b. **Omschrijving:** Typ een omschrijving voor het bestekstelsysteem.
 - c. **Aantal niveaus:** Vul in uit hoeveel niveaus het bestekstelsysteem zal bestaan.
4. Klik op *Bewaar record*.

3.1.1 Bestekdelen toevoegen

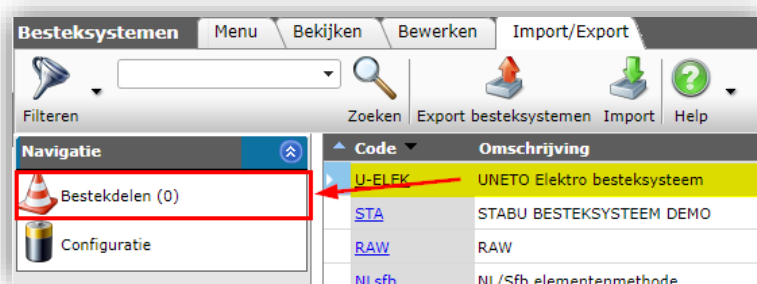
Om in een bestekstelsysteem een bestekdeel toe te voegen:

1. Ga via het Menu naar *Systeem > Configuratie*.

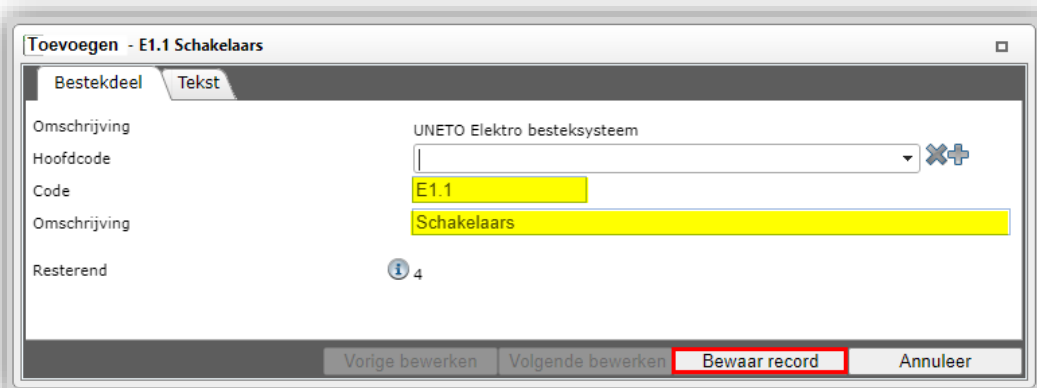
2. Klik in het overzicht op Besteksystemen:

3. Navigeer vervolgens naar het niveau in het bestekstelsysteem waar je een nieuw bestekdeel wil toevoegen:

4. Voeg vervolgens op dat niveau een bestekdeel toe met *+Toevoegen*.
5. In het pop-up venster:

- a. **Hoofdcod**: Niet gebruiken². Op het hoogste niveau van het bestekstelsysteem kan je hier geen code kiezen; op lagere niveaus zal hier de bestekdeelcode van het bovenliggende niveau staan.
 - b. **Code**: Typ een code voor het bestekdeel.
 - c. **Omschrijving**: Typ een omschrijving voor het bestekdeel.
6. Klik op *Bewaar record*.

3.1.2 Bestek importeren

Een bestek met meerdere niveaus kan ook geïmporteerd worden:

² 9-6-2023: De selectielijst voor het veld Hoofdcod is op dit moment uitgeschakeld.

3.1.2.1 Bestek aanmaken in Excel

Maak in Excel eerst een bestek met meerdere lagen aan, met daarin de volgende kolommen

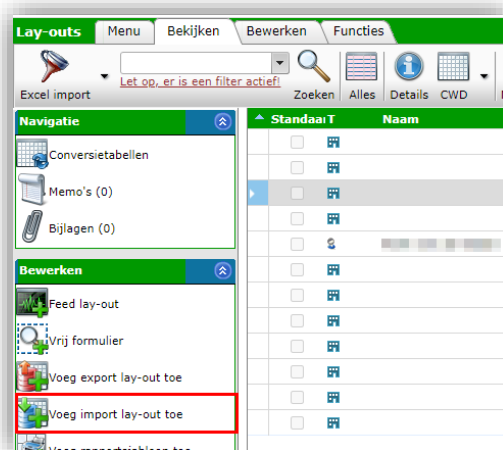
- **Bestekstelsysteem code:** De code van het bestekstelsysteem waar je het bestek importeert. NB: Dit bestekstelsysteem moet je dus wel eerst aangemaakt hebben, zie paragraaf [3.1 BESTEKSYSTEMEN](#).
- **Hoofdgroep:** De code van de hoofdgroep van een bestekdeel; dus de bovenliggende groep.
- **Code:** De code van het bestekdeel
- **Omschrijving:** De omschrijving van het bestekdeel.

	A	B	C	D	E
1	Bestekstelsysteem code	Hoofdgroep	Code	Omschrijving	
2	VRBLD		B1	Hoofdgroep B1	
3	VRBLD	B1	B1.1	Subgroep B1.1	
4		B1.1	B1.1.1	Subsubgroep B1.1.1	
5			B1.1.2	Subsubgroep B1.1.2	
6	VRBLD	B1	B1.2	Subgroep B1.2	
7		B1.2	B1.2.1	Subsubgroep B1.2.1	
8		B1.2	B1.2.2	Subsubgroep B1.2.2	
9	VRBLD	B1	B1.3	Subgroep B1.3	
10		B1.3	B1.3.1	Subsubgroep B1.3.1	
11		B1.3	B1.3.2	Subsubgroep B1.3.2	
12	VRBLD		B2	Hoofdgroep B2	
13	VRBLD	B2	B2.1	Subgroep B2.1	
14	VRBLD	B2.1	B2.1.1	Subsubgroep B2.1.1	
15	VRBLD	B2.1	B2.1.2	Subsubgroep B2.1.2	
16	VRBLD	B2	B2.2	Subgroep B1.2	
17	VRBLD	B2.2	B2.2.1	Subsubgroep B2.2.1	
18	VRBLD	B2.2	B2.2.2	Subsubgroep B2.2.2	

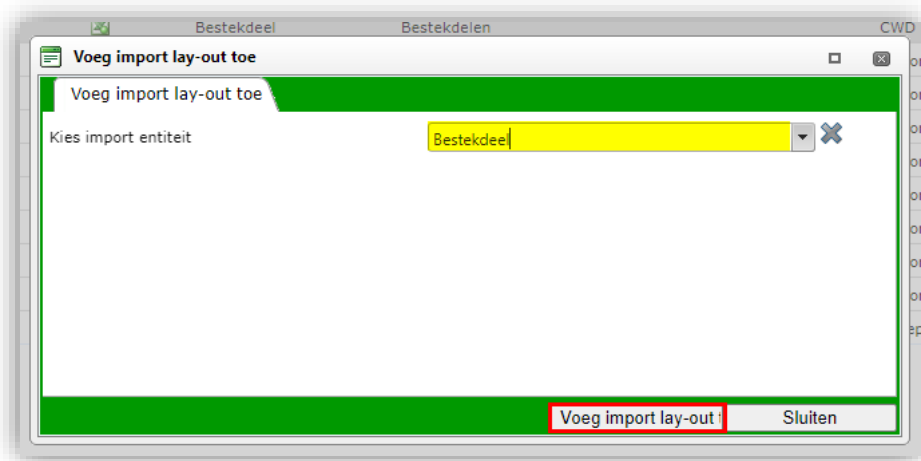
3.1.2.2 Import lay-out aanmaken

Maak nu een import lay-out voor het Excel-bestand aan:

1. Ga, via het Menu, naar *Systeem > Layouts*.
2. Klik, onder Bewerken, op *Voeg import lay-out toe*.

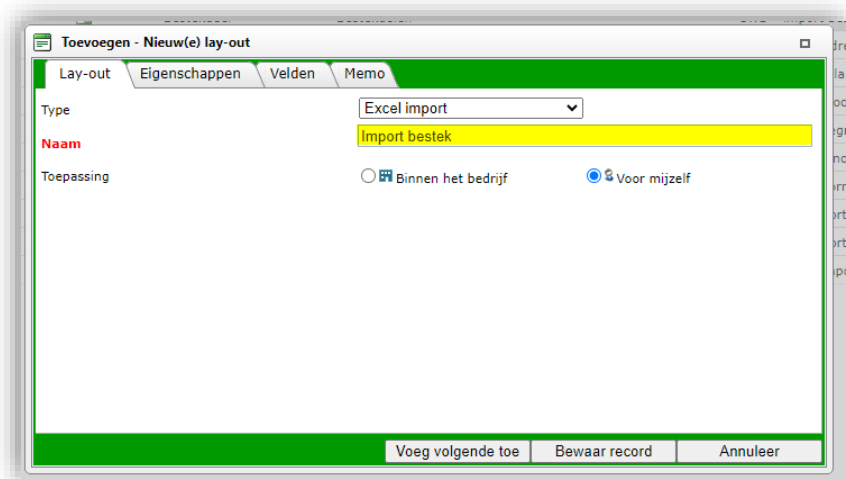

3. In het pop-up venster:

- a. **Kies import entiteit:** Selecteer de entiteit **Bestekdeel**.
 - b. Klik op *Voeg import lay-out toe*.
4. In het volgende venster:

Tabblad Lay-out

- a. **Type:** Selecteer het type **Excel import**
- b. **Naam:** Typ een naam voor de import layout.
- c. **Toepassing:** Selecteer **Voor mijzelf** (zichtbaar voor jezelf) of **Binnen het bedrijf** (zichtbaar voor iedereen).

Tabblad Eigenschappen

Toevoegen - Nieuw(e) lay-out

Lay-out Eigenschappen Velden Memo

Aantal kopregels: 1

Doorgaan bij fouten: ☐ Ja ☒ Nee

#NextImportLayout: [dropdown]

Voeg volgende toe Bewaar record Annuleer

- Aantal kopregels:** Geef op hoeveel kopregels in de Excel de import moet overslaan, bijvoorbeeld 1 voor de kolom headers.

Tabblad Velden

Toevoegen - Nieuw(e) lay-out

Lay-out Eigenschappen Velden Memo

Beschikbare velden:

- Alle velden
- Alfabetisch per letter
- Per categorie
 - Bestekdeel
 - Codes
 - Code
 - Hoofdgroep
 - Constanten
 - Getallen
 - Namen en omschrijvingen
 - Omschrijving
 - Tekst
 - Bestelsysteem
 - Hoofdcodes
 - Standaard velden

Geselecteerde velden:

Veld	Koptekst	Pos
Bestelsysteem code	Bestelsysteem	1
Hoofdgroep	Hoofdgroep	2
Code	Code	3
Omschrijving	Omschrijving	4

Eigenschappen:

Koptekst: Bestelsysteem ☒ Automatisch

Veld positie: 1 ☒ Automatisch

Vaste waarde: [dropdown]

Conversie tabel: [dropdown]

Handhaven: ☐ Ja ☒ Nee

Doorgaan bij fout: ☐ Ja ☒ Nee

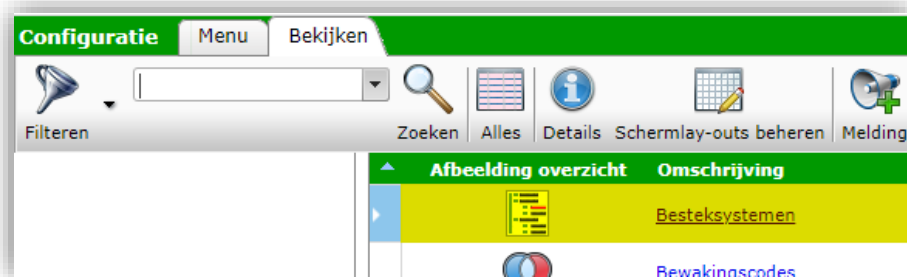
Voeg volgende toe Bewaar record Annuleer

- Beschikbare velden:** Voeg de velden **Hoofdgroep** en **Omschrijving** toe met de > knop.
 - Geselecteerde velden:** Orden de geselecteerde velden met de pijltjes-toetsen zodat ze overeenkomen met de kolommen in het Excel-bestand (Pos 1 is kolom A, Pos 2 is kolom B, etc.)
- Bewaar het record.

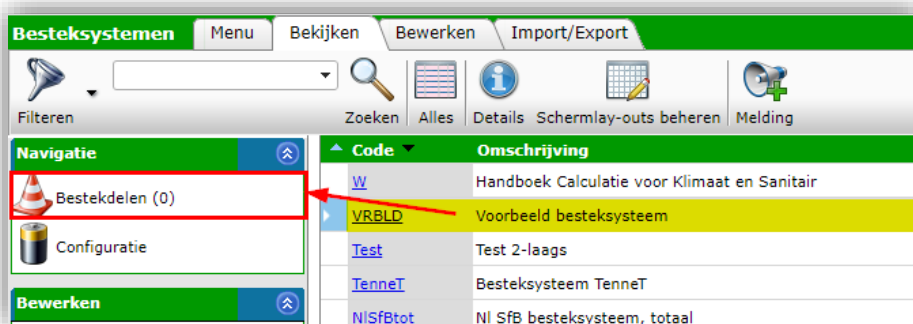
3.1.2.3 Excel-bestand importeren

Nu de importlay-out gereed is, kan je het Excel-bestand importeren:

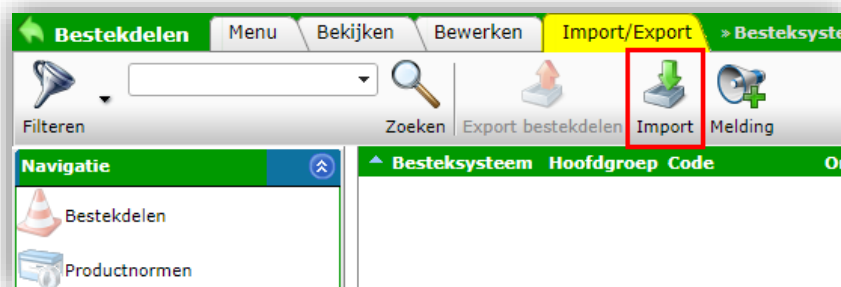
1. Ga, via het Menu naar *Systeem > Configuratie*.
2. Klik in het overzicht op *Besteksystemen*.

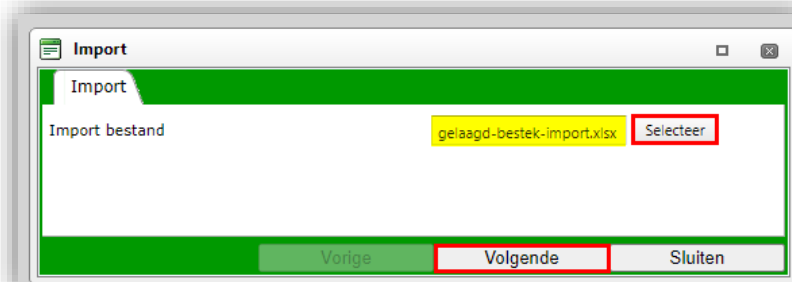
3. Selecteer het bestekstelsysteem waar je het bestek wil importeren en klik, onder Navigatie, op *Bestekdelen*.

4. Ga op het volgende scherm naar het tabblad *Import/Export* en klik op *Import*.

5. In het pop-up venster:

- a. **Import bestand:** Selecteer het Excel-bestand dat je voorbereid hebt.
- b. Klik op *Volgende*.

6. In het volgende scherm:

- a. *Import lay-out*: Selecteer de import lay-out die je voorbereid hebt.
 - b. Klik op *Volgende*.
7. In het volgende scherm:

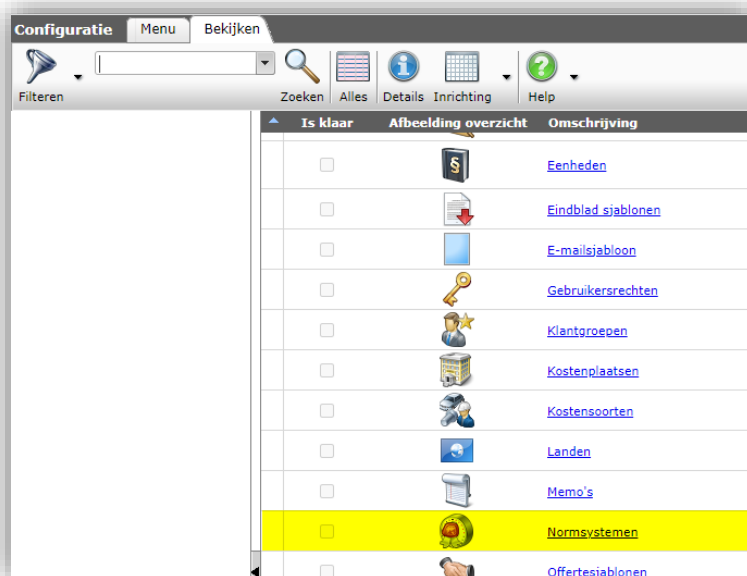
- a. **Rapportage niveau**: Selecteer de optie **Volledig**.
 - b. **Is testrun**: Als je eerst een testrun wil doen, laat deze optie dan op **Ja** staan, anders zet deze optie op **Nee**.
 - c. **Vul conversielijst**: Laat deze optie op **Nee** staan.
 - d. Klik op *Volgende* om de import te starten.
8. In het volgende scherm:
- a. **Logs**: Klik op *Logs* om direct het logbestand in te zien.
 - b. Klik op *OK* om de Import af te ronden.
9. Het bestekstelsysteem is nu gevuld:

Bestelsysteem	Hoofdgroep	Code	Omschrijving	Hoofdgroep	Hoofdcode	Resterend	Aantal
VRBLD		B1	Hoofdgroep B1			2	0,00
VRBLD	B1	B1.1	Subgroep B1.1	B1	B1	1	0,00
VRBLD	B1.1	B1.1.1	Subsubgroep B1.1.1	B1.1	B1.1	0	0,00
VRBLD		B1.1.2	Subsubgroep B1.1.2			2	0,00
VRBLD	B1	B1.2	Subgroep B1.2	B1	B1	1	0,00
VRBLD	B1.2	B1.2.1	Subsubgroep B1.2.1	B1.2	B1.2	0	0,00
VRBLD	B1.2	B1.2.2	Subsubgroep B1.2.2	B1.2	B1.2	0	0,00
VRBLD	B1	B1.3	Subgroep B1.3	B1	B1	1	0,00
VRBLD	B1.3	B1.3.1	Subsubgroep B1.3.1	B1.3	B1.3	0	0,00
VRBLD	B1.3	B1.3.2	Subsubgroep B1.3.2	B1.3	B1.3	0	0,00
VRBLD		B2	Hoofdgroep B2			2	0,00
VRBLD	B2	B2.1	Subgroep B2.1	B2	B2	1	0,00
VRBLD	B2.1	B2.1.1	Subsubgroep B2.1.1	B2.1	B2.1	0	0,00
VRBLD	B2.1	B2.1.2	Subsubgroep B2.1.2	B2.1	B2.1	0	0,00
VRBLD	B2	B2.2	Subgroep B1.2	B2	B2	1	0,00
VRBLD	B2.2	B2.2.1	Subsubgroep B2.2.1	B2.2	B2.2	0	0,00
VRBLD	B2.2	B2.2.2	Subsubgroep B2.2.2	B2.2	B2.2	0	0,00

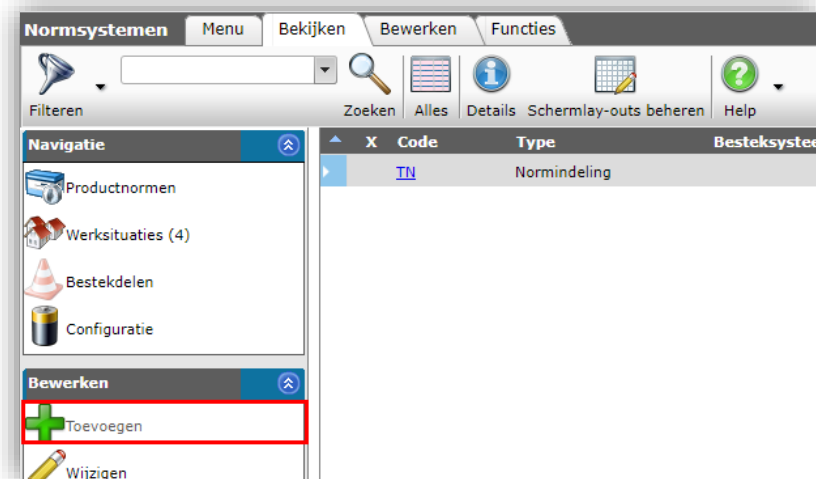
3.2 Normsystemen

Om een normstelsel aan te maken:

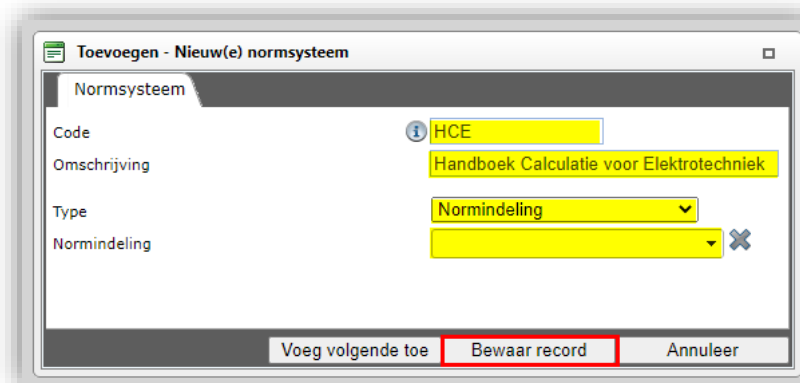
1. Ga via het Menu naar *Systeem > Configuratie*.
2. Klik in het overzicht op *Normsystemen*.

3. Klik, onder Bewerken, op *+Toevoegen*.

4. In het pop-up venster:

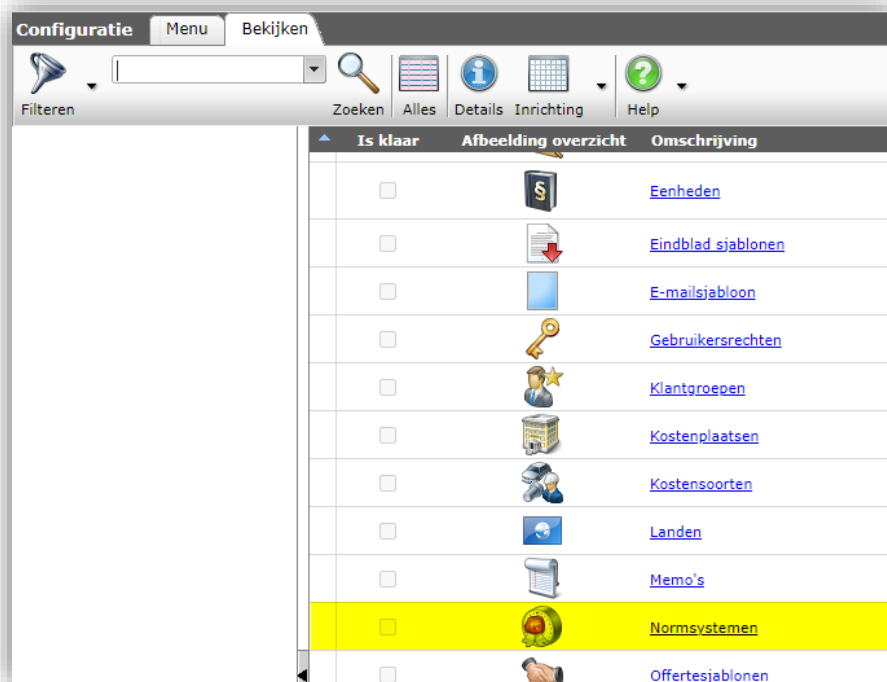

- a. **Code:** Typ een code voor het normstelsysteem.
 - b. **Omschrijving:** Typ een omschrijving voor het normstelsysteem.
 - c. **Type:** Kies het type normstelsysteem.
 - d. **Normindeling** (optioneel): Kies een normindeling.
5. Klik op *Bewaar record*.

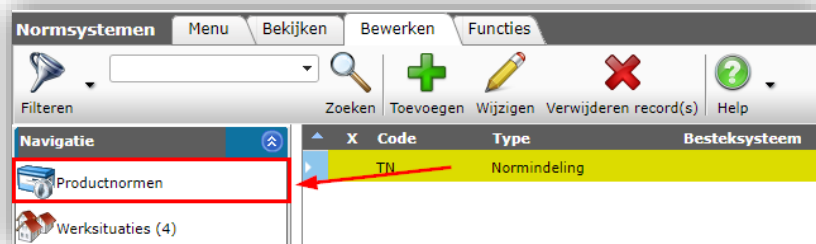
3.2.1 Normen importeren

Wanneer normsystemen, zoals bijvoorbeeld *Handboek Calculatie voor Elektrotechniek*, gebruikt worden, dan kunnen deze middels een normbestand geïmporteerd worden:

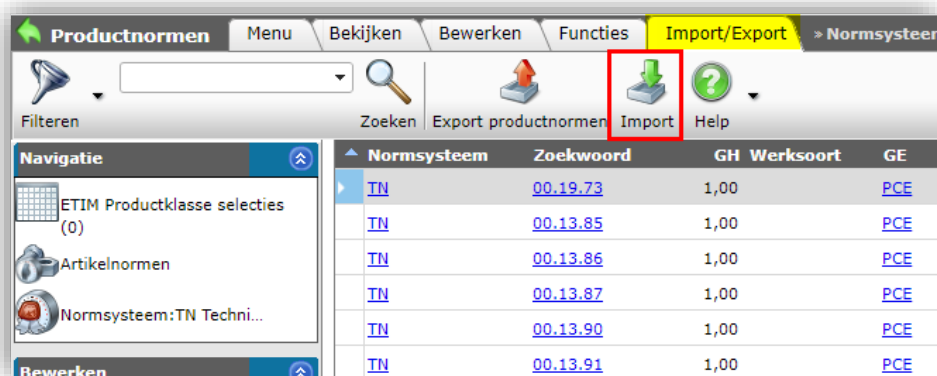
1. Ga via het Menu naar *Systeem > Configuratie*.
2. Klik op *Normsystemen*.

3. Selecteer een willekeurig normstelsysteem, of maak een default normstelsysteem aan.
4. Klik vervolgens bij Navigatie op *Productnormen*.

5. Ga naar het tabblad Import/Export en klik op Import:

6. Selecteer het normbestand en klik op *Volgende*.

7. Het normbestand wordt nu verwerkt en er wordt een **nieuw normstelsel** (!) aangemaakt met daarin al de normwaarden uit het normbestand.

NB: De normen worden dus **niet** geïmporteerd in het normstelsel dat je geselecteerd had (!)

Let op:

Als het normbestand is aangeleverd door Techniek Nederland, dan zou één van de volgende tag-combinaties aanwezig moeten zijn:

- `<boek code="E">`
 - `<titel>Handboek Calculatie voor Elektrotechniek</titel>`
- Of: `<boek code="KS">`
 - `<titel>Handboek Calculatie voor Werktuigbouwkunde</titel>`

Helaas is constatering dat de bestanden deze codes niet altijd bevatten. Dat zou opgelost moeten worden door de partij waar je het bestand daadwerkelijk ophaalt, maar ook de Compano consultant kan dit voor je oplossen.

De daadwerkelijke import in COS vindt plaats in het normstelsel met gelijke code als de boekcode. Indien deze nog niet bestaat dan wordt deze aangemaakt. Dus: Als je normstelsel "XYZ" is, dan kan het bestand aangepast worden met `<boek code="XYZ">` en dan worden de normen toegevoegd aan het normstelsel XYZ.

Let op: De normsystemen van Techniek Nederland kennen een hoofdstukindeling welke als besteksindeling overgenomen wordt.

- Echter, Techniek Nederland hanteert een **hoofdstukindeling** die voor beide normensets gelijk codes bevat:
 - In E-bestand: **10.01 Centrale elektrotechnische voorzieningen (61)**
 - In KS-bestand: **10.01 Warmteopwekking (56)**
- Als je dus **beide bestanden** effectief in één (eigen) normstelsel wil inlezen—wat wordt aangeraden—dan moeten de hoofdstuknummers dus uniek gemaakt worden, bijvoorbeeld:
 - **E10.01** Centrale elektrotechnische voorzieningen (61)
 - **KS10.01** Warmteopwekking (56)

NB: Neem contact op met je Compano Consultant om de bestanden te laten aanpassen **voordat** ze verwerkt worden.

3.2.2 Normtijden en [eigen] werksituaties

Zowel calculatieregels als recept-stambestandregels waren beschermd tegen het wisselen van werksituatie. Bijvoorbeeld, als er bij het wisselen van **werksituatie 1** (met een ingevulde werktijd) naar **werksituatie 2** (waar de werktijd op 0 staat), dan bleef de ingevulde werktijd van situatie 1 gehandhaafd.

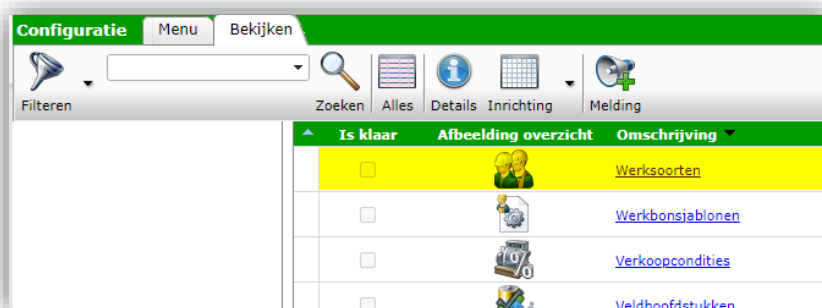
Echter als in de **brondata** van het normstelsel is aangegeven dat de tijd 0 is, dan wordt de tijd ook werkelijk op 0 gezet; in deze situatie is er dus geen bescherming.

Let op: Dit kan inhouden dat bij **normsystemen met eigen werksituaties** er iets kritischer gekeken moet worden naar de ingevulde tijden. Het advies is dat elke norm voor elke werksituatie expliciet van een tijd wordt voorzien, zelfs als die tijd 0 is, en dat geen enkele waarden leeg/onbepaald gelaten wordt.

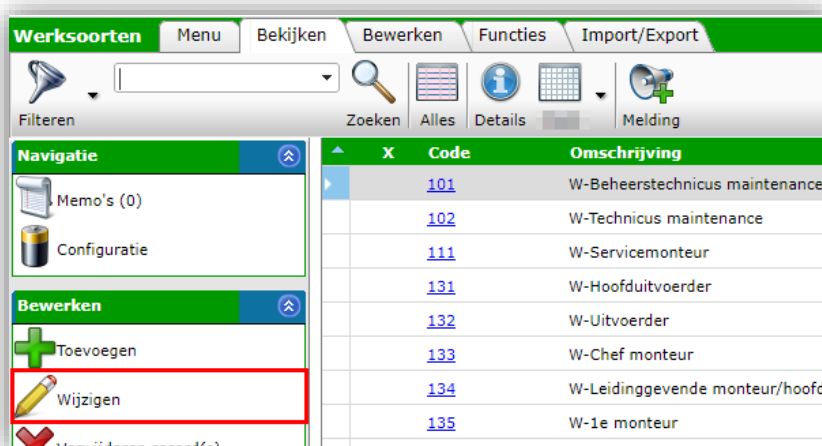
3.3 Werksoorten

Om werksoorten te beheren:

1. Ga, via het Menu, naar *Systeem > Configuratie*.
2. In het overzicht, klik op *Werksoorten*.

3. In het volgende scherm kan je werksoorten *Toevoegen*, *Wijzigen* of *Verwijderen*. Klik op, bijvoorbeeld *Wijzigen*.

4. In het pop-up venster:

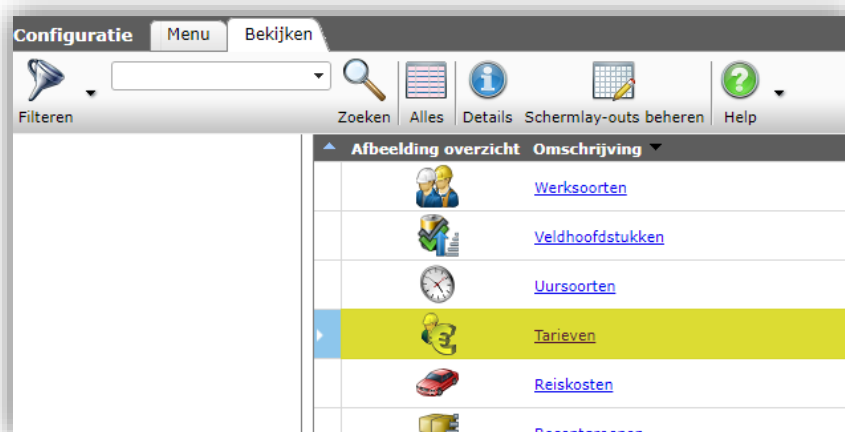

- Code:** Typ een code voor de werksoort.
 - Omschrijving:** Typ een omschrijving voor de werksoort.
 - Uursoort:** Kies een Uursoort. NB: Uursoorten kan je beheren onder *Configuratie > Uursoorten*.
 - Gebruikseenheid:** Kies een Gebruikseenheid. NB: Gebruikseenheden kan je beheren onder *Configuratie > Eenheden*.
 - Intern tarief:** Vul een intern tarief in.
 - Extern tarief:** Vul een extern tarief in.
 - BTW-tarief:** Kies een BTW-tarief.
 - Bewakingscode:** Kies een Bewakingscode. NB: Bewakingscodes kan je beheren onder *Configuratie > Bewakingscodes*
 - Kostensoort:** Kies een Kostensoort. NB: Kostensoorten kan je beheren onder *Configuratie > Kostensoorten*.
- Klik op *Bewaar record*.

3.4 Tarieven

Om tarieven te beheren:

- Ga, via het Menu, naar *Systeem > Configuratie*.
- In het overzicht, klik op *Tarieven*.

3. In het volgende scherm kan je tarieven *Toevoegen*, *Wijzigen* of *Verwijderen*. Klik op, bijvoorbeeld, *Wijzigen*.

- a. **Code:** Typ een code voor het tarief.
 - b. **Klantgroep** (optioneel): Selecteer een klantgroep waarvoor dit tarief geldt.
 - c. **Project:** Selecteer een project waarvoor dit tarief geldt.
 - d. **Kostenplaats:** Selecteer op welke kostenplaats dit tarief geboekt moet worden.
 - e. **Werksoort:** Selecteer een werksoort waarvoor dit tarief geldt.
 - f. **Omschrijving:** Automatisch ingevuld
 - g. **Kostensoort:** Selecteer een kostensoort voor dit tarief.
 - h. **Medewerker** (optioneel): Selecteer een medewerker waarvoor dit tarief geldt.
 - i. **Type:** Selecteer het type tarief (Prijs of Korting/Toeslag).
 - j. **Startdatum** (optioneel): Selecteer een startdatum voor dit tarief; het tarief geldt dan voor Calculatie die vanaf die datum gemaakt of geactualiseerd zijn.
 - k. **Intern tarief:** Vul een intern tarief in.
 - l. **Extern tarief:** Vul een extern tarief in.
 - m. **Korting** (optioneel): Vul een korting in.
 - n. **Toeslag** (optioneel): Vul een toeslag in.
4. Klik op *Bewaar record*.

4 Receptenbeheer

Recepten kunnen combinaties zijn van artikelen, arbeid, kosten, toeslagen, tekstregels, etc. die in één keer aan een calculatie kunnen worden toegevoegd. Recepten zijn altijd onderdeel van een **receptsysteem** waarin meerdere recepten verzameld zijn. Binnen het receptsysteem kan je zelf recepten samenstellen en opslaan, zodat ze beschikbaar zijn voor calculaties.

Let op: Voordat je receptgroepen of recepten kan aanmaken, moet je dus eerst een receptsysteem aanmaken.

Recepten zijn verder in te delen in receptgroepen en aan receptsystemen kan je receptcategorieën toekennen. Hierdoor zijn recepten en receptsystemen makkelijker te vinden:

- Receptcategorie
 - Receptsysteem
 - Receptgroep
 - Recept

Omdat Receptgroepen ook een hiërarchie kunnen hebben, worden zelden meerdere receptsystemen en receptcategorieën gebruikt. Compano adviseert daarom zoveel mogelijk gebruik te maken van één receptsysteem met meerdere receptgroepen.

Voorbeeld van receptsysteem met uitsluitend receptgroepen

Receptsysteem

- Receptgroep niveau 1 Recepten Datacenters (UDC)
 - Receptgroep niveau 2 (NET)
 - Receptgroep 3 Horizontale bekabeling (NET.01)
 - NetConnect (NET.01.01)
 - Kabel (NET.01.01.01)
 - Panelen (NET.01.01.02)
 - Connectoren (NET.01.01.03)
 - Systimax (NET.01.02)
 - Kabel (NET.01.02.01)
 - Panelen (NET.01.02.02)
 - Connectoren (NET.01.02.03)
 - Etc.

Receptsysteem	Hoofdgroep	Hoofdgroep	Code	Omschrijving	Afbeelding	Tekening	Niveau
			UDC	recepten Datacenters			1
	UDC	recepten Datacenters	NET	Networks			2
	NET	Networks	NET.01	Horizontale bekabeling			3
	NET.01	Horizontale bekabeling	NET.01.01	NetConnect			4
	NET.01.01	NetConnect	NET.01.01.01	Kabel			5
	NET.01.01	NetConnect	NET.01.01.02	Panelen			5
	NET.01.01	NetConnect	NET.01.01.03	Connectoren			5
	NET.01	Horizontale bekabeling	NET.01.02	Systimax			4
	NET.01.02	Systimax	NET.01.02.01	Kabel			5
	NET.01.02	Systimax	NET.01.02.02	Panelen			5
	NET.01.02	Systimax	NET.01.02.03	Connectoren			5

4.1 Clusterrecepten

Clusterrecepten zijn recepten waarbinnen één of meer niveaus van sub-recepten zijn opgenomen. Binnen een receptsysteem kunnen (gewone) recepten en clusterrecepten bestaan; een clusterrecept is dus **niet** zelf een apart receptsysteem.

Clusterrecepten bevatten sub-recepten, maar mogen ook andere type regels bevatten. Binnen een sub-recept (level 2) kan zelf ook weer een sub-recept opgenomen zijn (level 3). Op dit moment³ kunnen er **maximaal 3 levels** binnen een clusterrecept bestaan:

Clusterrecept (level 1)
 Sub-recept **10** (level 2)
 Sub-sub-recept **101** (level 3)
 (1) detailregel 1
 (2) detailregel 2
 Sub-sub-recept **102** (level 3)
 (1) detailregel 1
 (2) detailregel 2

NB: Detailregels zijn normale calculatieregels, zoals *Arbeid*, *Tekst*, *Materiaal*, *Kosten*, etc.

In het Receptenoverzicht is een clusterrecept herkenbaar aan een **LevelCount** die groter is dan **1**.

Nr	Receptsysteem	IsClusterElement	LevelCount	Omschrijving
RC23000002	CWD	☒	3	recept cluster 2 dieper
RE23000003	CWD	☒	2	recept cluster 1 laag diep
RC23000003	CWD	☒	2	Clusterrecept voorbeeld
RE23000002	CWD	☐	1	Sub-recept 2

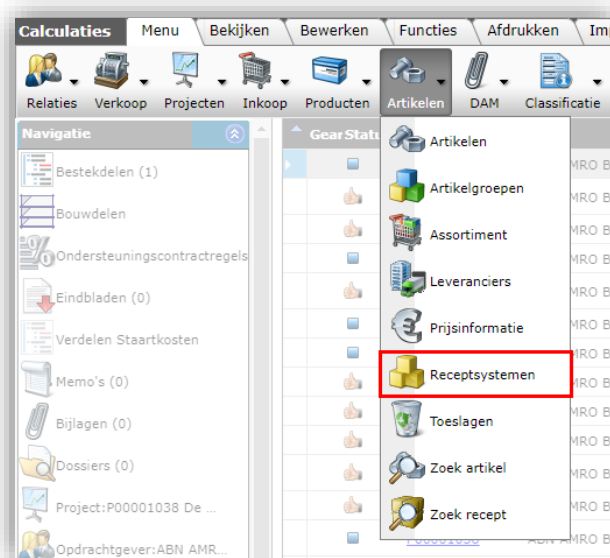
Makkelijker nog is om de optie **IsClusterElement** te bekijken; hier wordt automatisch een vinkje gezet zodra het recept een onderdeel is van een bovenliggend recept.

NB: De velden **LevelCount** en **IsClusterElement** moet je zelf op een scherm lay-out zetten. Zie hiervoor paragraaf [6.3.2 CLUSTERRECEPTEN INDICATIE](#).

4.2 Receptsysteem aanmaken

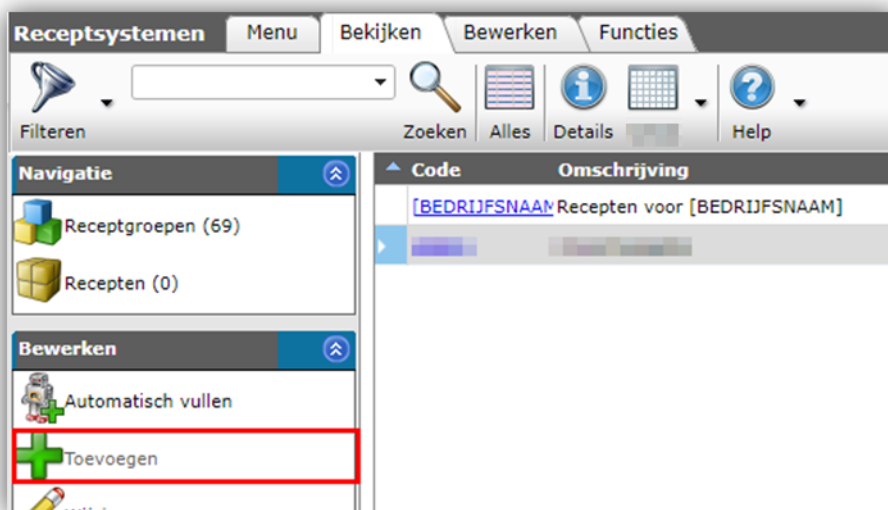
Om een receptsysteem aan te maken:

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.

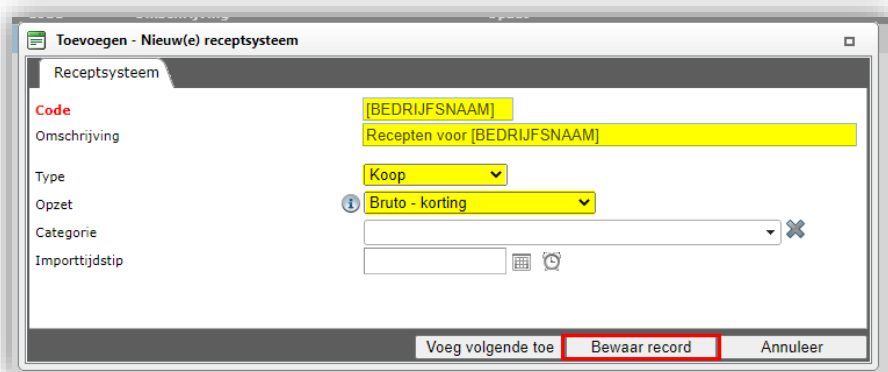

³ 13-5-2024

2. Klik in het volgende scherm, bij Bewerken, op *+Toevoegen* om een nieuw receptsysteem toe te voegen:

3. In het pop-up venster:

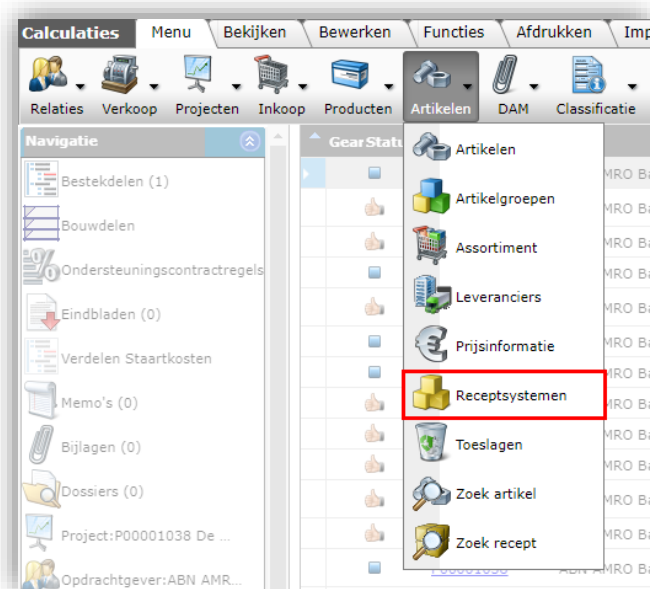
- a. **Code:** Typ een code voor het receptsysteem.
 - b. **Omschrijving:** Typ een omschrijving voor het receptsysteem.
 - c. **Type:** Kies het type receptsysteem:
 - i. **Koop:** Recepten met koopartikelen.
 - ii. **Verhuur:** Recepten met verhuurartikelen.
 - iii. **Service:** Recepten met (on)betaalde service.
 - d. **Opzet:** Kies de prijsopzet:
 - i. **Bruto - inkorting:** Brutoprijs minus de inkoopkorting.
 - ii. **Inkoop + toeslag:** Inkoopprijs plus de inkooptoeslag.
 - e. **Categorie (optioneel):** Werk zoveel mogelijk met receptgroepen; dan heb je geen categorieën en meerdere receptsystemen nodig.
 - f. **Importtijsdstip:** Negeer deze optie.
4. Klik op *Bewaar record* om het receptsysteem op te slaan, of *Voeg volgende toe*.

4.3 Receptgroepen

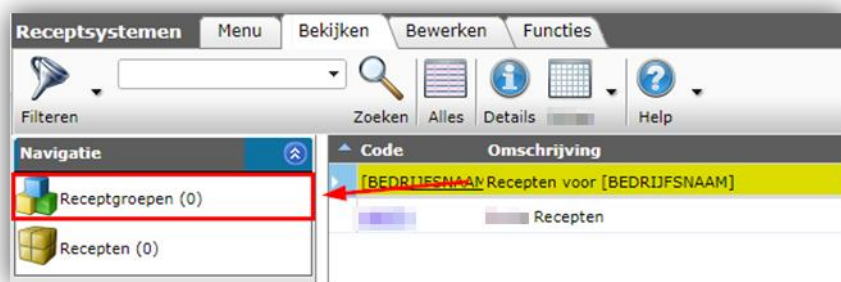
Binnen een receptsysteem kunnen receptgroepen aangemaakt worden. Receptgroepen kunnen een hiërarchische structuur hebben, met hoofdgroepen, subgroepen, sub-subgroepen et cetera.

Om een receptgroep aan te maken:

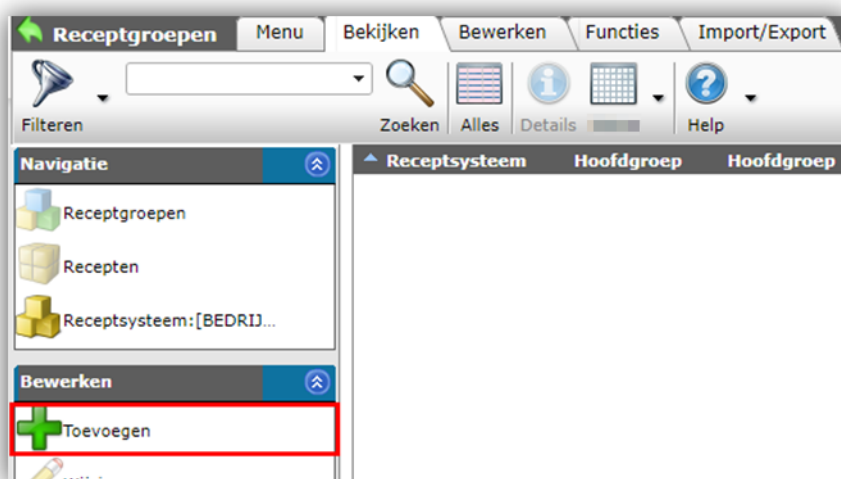
1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.

2. Selecteer in het overzicht een receptsysteem en klik, onder Navigatie, op *Receptgroepen*.

3. Klik in het volgende scherm, onder Bewerken, op *+Toevoegen*.

4. In het pop-up scherm:

- a. **Code:** Typ een code voor de receptgroep.
 - b. **Omschrijving:** Typ een omschrijving voor de receptgroep.
 - c. **Niveau:** Het niveau van de receptgroep wordt automatisch ingevuld.
5. Klik op *Bewaar record* om de receptgroep op te slaan.

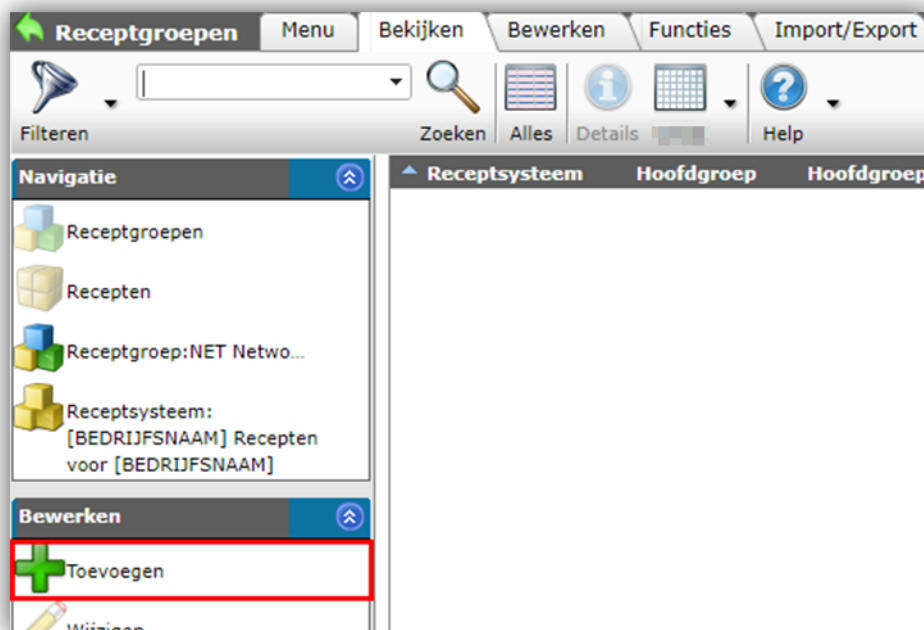
4.3.1 Receptsubgroepen aanmaken

Om gelaagde subgroepen aan te maken:

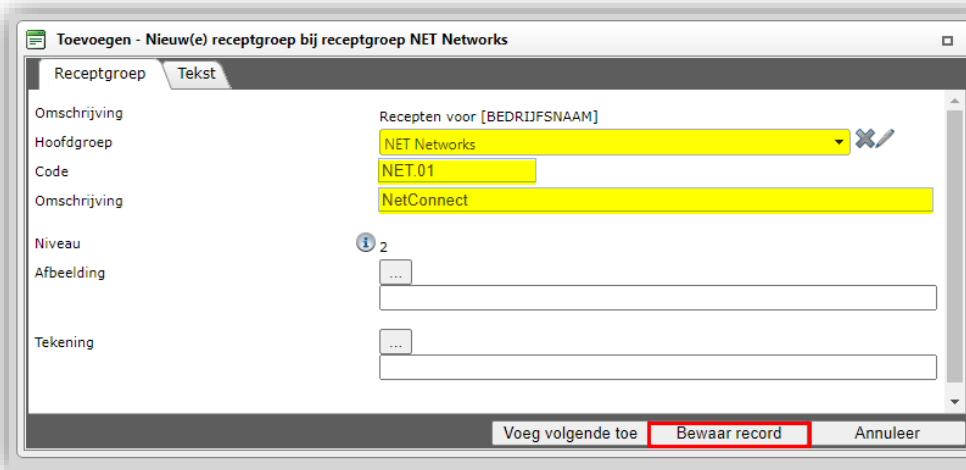
1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer het receptsysteem waar je de subgroep wil aanmaken en klik, onder Navigatie op *Receptgroepen*.
3. Selecteer een receptgroep waar je de subgroep wil aanmaken en klik, onder Navigatie weer op *Receptgroepen*.

4. Maak op dit niveau een receptsubgroep aan door, onder Bewerken, op *+Toevoegen* te klikken:

5. In het pop-up scherm:

- a. **Hoofdgroep**: Automatisch is hier de groep geselecteerd waaronder je de subgroep aanmaakt.
 - b. **Code**: Typ een code voor de subgroep.
 - c. **Omschrijving**: Type een omschrijving voor de subgroep.
6. Klik op *Bewaar record* om de receptsubgroep op te slaan.

Herhaal bovenstaande stappen om nog meer receptsubgroepen aan te maken. Ook binnen een subgroep kunnen weer sub-subgroepen etc. aangemaakt worden; gebruik de optie *Receptgroepen* onder Navigatie om steeds dieper te navigeren.

4.3.2 Receptgroepen exporteren/importeren

Wanneer je receptgroepen opneemt in een export, bijvoorbeeld een *ExportForImport*, dan worden de receptgroep codes geëxporteerd als komma-gescheiden waarden: **A,B,C**

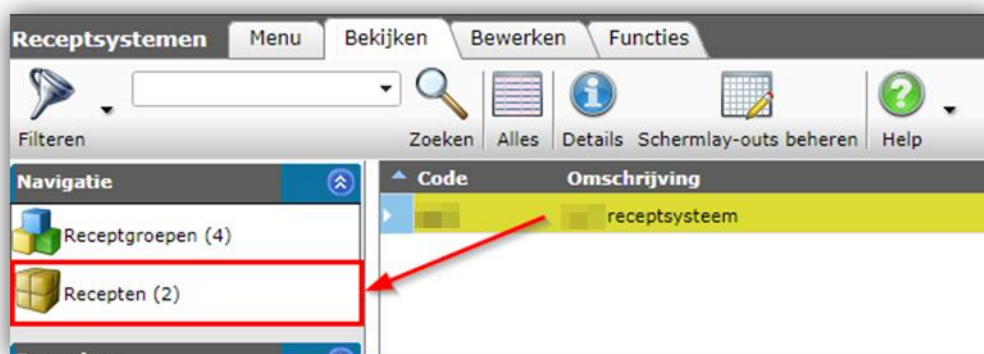
Bij de import moeten de waarden ook komma-gescheiden zijn, maar is de applicatie minder kritisch. Valide opties zijn:

A,B,C
A,,B,C,,D

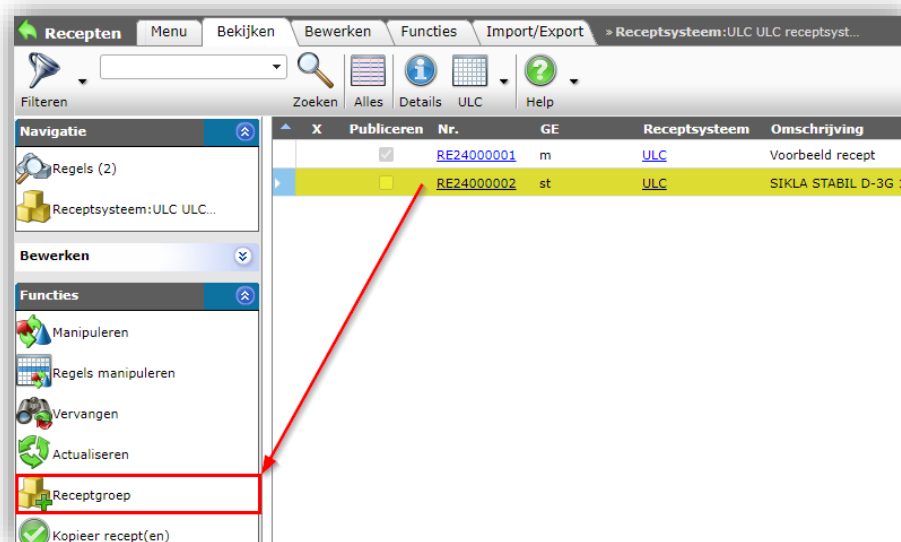
4.3.3 Meerdere receptgroepen voor één recept

Een Recept kan in meerdere receptgroepen voorkomen. Als een nieuw Recept aangemaakt wordt, dan kan direct één receptgroep worden toegekend. Om meerdere receptgroepen aan een Recept toe te kennen:

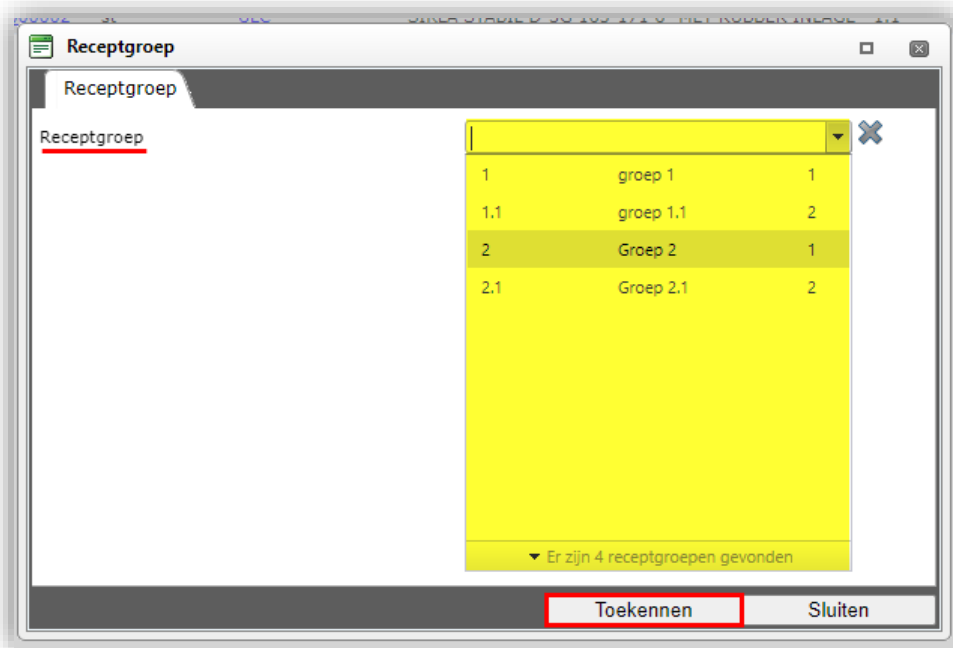
1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een Receptsysteem en klik, onder Navigatie, op *Recepten*.

3. Selecteer een Recept en, onder Functies, klik op +Receptgroep:

4. In het pop-up scherm:

- a. **Receptgroep:** Selecteer de Receptgroep waar je het Recept aan wil toevoegen.
5. Klik op de knop *Toekennen*.

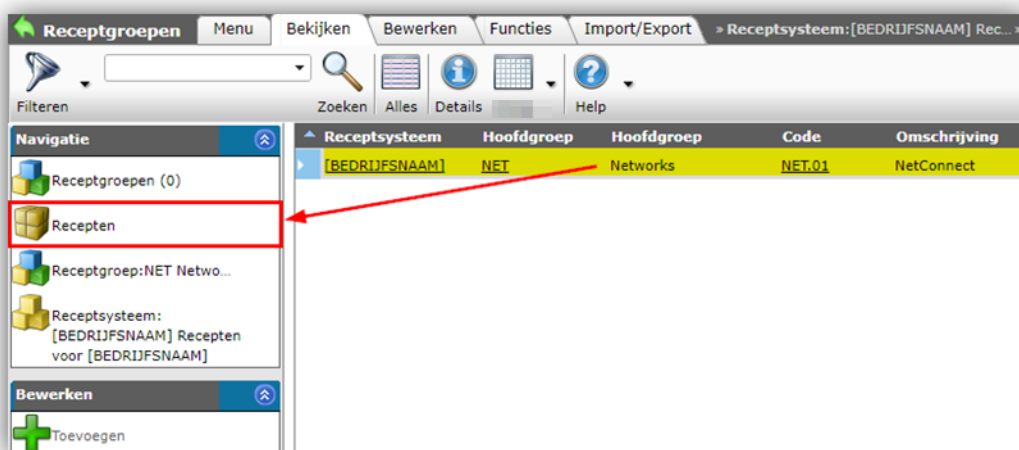
NB: Door deze handeling te herhalen, kan je een Recept aan meerdere Receptgroepen toekennen.

4.4 Recepten aanmaken

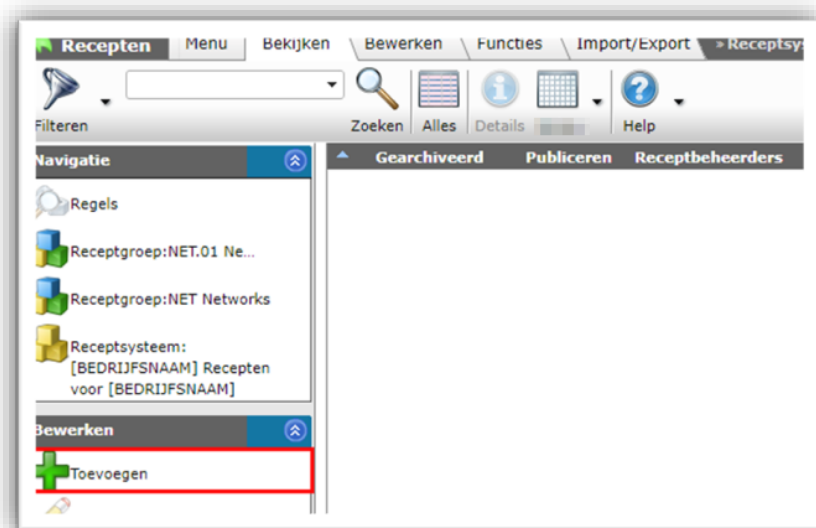
Een recept kan aangemaakt worden op elk niveau van een receptsysteem, inclusief de receptgroepen en ook als receptregels (clusterrecept).

Om een recept aan te maken:

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een receptsysteem en navigeer naar het niveau van het receptsysteem waar je een recept wil aanmaken, bijvoorbeeld **NET.01**.
3. Selecteer het niveau waarop je het recept wil aanmaken en klik bij Navigatie op *Recepten*.

4. Klik, in het volgende scherm, bij Bewerken op *+Toevoegen*.

5. In het pop-up venster:

- Nummer:** Nummer van het recept; wordt automatisch gevuld.
- Zoekwoord:** Typ één of meer zoekwoorden, komma-gescheiden. Met deze woorden kan het recept opgezocht worden.
- Omschrijving:** Typ een omschrijving voor het recept.
- Opzet:** Automatisch overgenomen van het receptsysteem.
- Type:** Automatisch overgenomen van het receptsysteem.
- Afbeelding** (optioneel): Voeg een afbeelding toe.
- Tekening** (optioneel): Voeg een tekening toe.
- Publiceren:** Deze optie staat default op **Nee**; dat betekent dat deze recepten **niet** worden meegenomen naar een sub-omgeving, export of web service. Ook zijn deze recepten **niet** zichtbaar voor andere gebruikers. Zet deze optie op **Ja** als je de

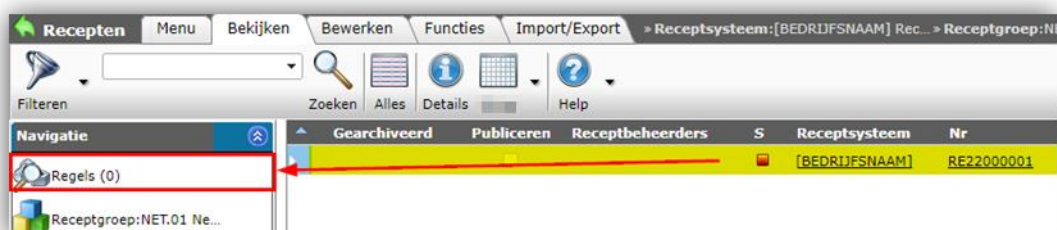
recepten ook beschikbaar wil stellen in een onderliggende omgeving, of als je recepten wil exporteren of aanbieden via een web-service.

- i. **Receptstelsysteem:** Automatisch overgenomen van het receptstelsysteem.
 - j. **Fabrikant** (optioneel): Kies een fabrikant.
 - k. **Categorie** (optioneel): Kies een receptcategorie.
 - l. **Normstelsysteem** (optioneel): Kies een normstelsysteem.
 - m. **Werksituatie** (optioneel): Kies een werksituatie.
 - n. **Gebruikseenheid:** Kies de gebruikseenheid voor het recept.
 - o. **Prijsperiode** (optioneel): Kies een prijsperiode voor het recept.
6. Klik op *Bewaar record* om het recept op te slaan, of *Voeg een volgende toe*

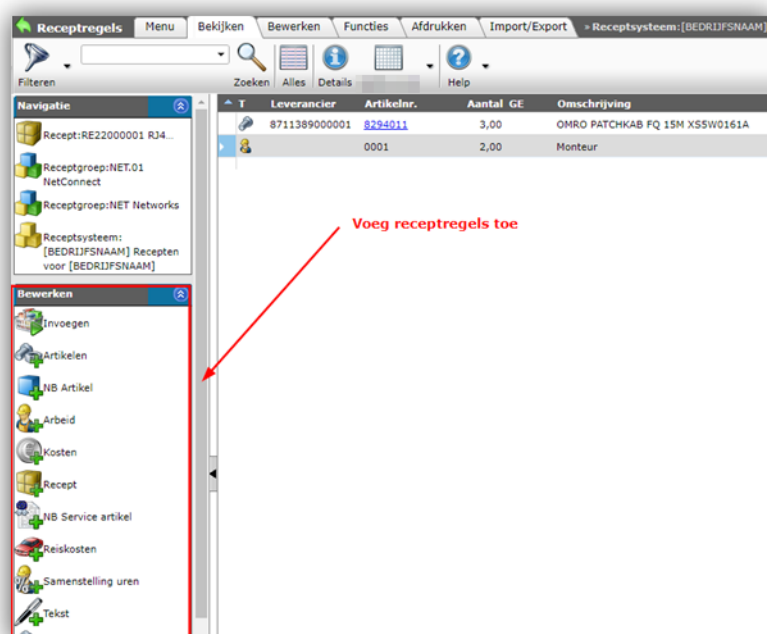
4.4.1 Receptregels toevoegen

Aan het recept kunnen nu regels met Artikelen, Arbeid, Kosten, etc. toegevoegd worden:

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een receptstelsysteem en klik bij Navigatie op *Recepten*.
3. Selecteer een recept en klik bij Navigatie op *Regels*.

4. Voeg nu via de opties onder Bewerken regels aan het recept toe:

4.4.2 Clusterrecept maken

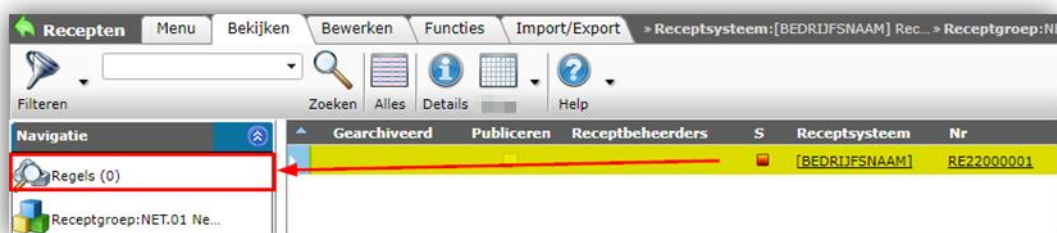
Door op het eerste niveau van de receptregels opnieuw een recept toe te voegen, ontstaat een **clusterrecept**. Aan dit clusterrecept kan ook weer een recept worden toegevoegd. Clusterrecepten kunnen uit *maximaal drie niveaus* bestaan.

Maak als beheerder Clusterrecepten bij voorkeur aan via onderstaande methode.

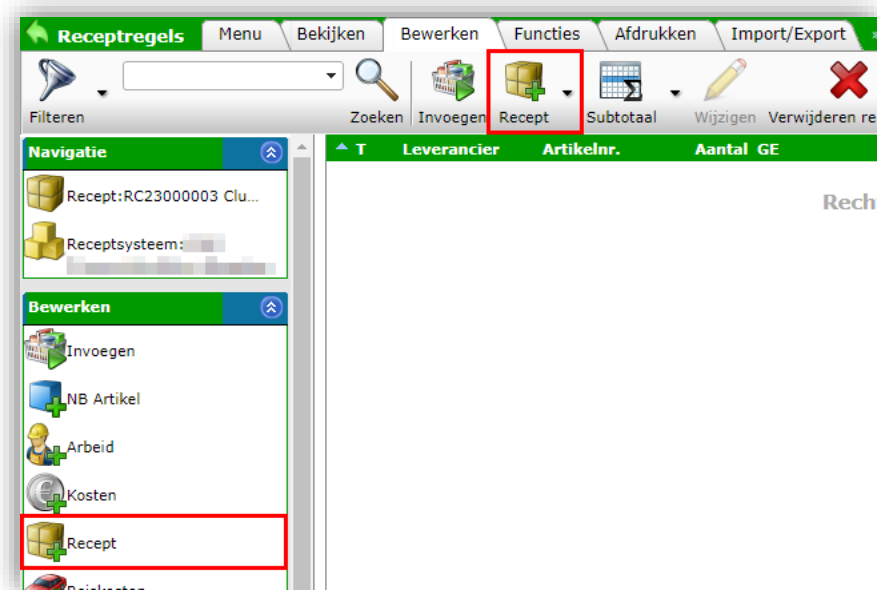
Let op: Als aan een clusterrecept een **ander** clusterrecept wordt toegevoegd, dan mag het totaal aan niveaus nooit meer zijn dan **drie**. Dit betekent dat op **niveau 1** een clusterrecept met 2 niveaus mag worden toegevoegd, en op **niveau 2** alleen 'gewone' recepten.

NB: Recepten die je als sub-recept aan een clusterrecept toevoegt, moeten eerst volgens de instructies in paragraaf [4.4 RECEPTEN AANMAKEN](#) in een receptsysteem aangemaakt zijn (!):

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een receptsysteem en klik bij Navigatie op *Recepten*.
3. Selecteer een recept en klik bij Navigatie op *Regels*.

4. Klik, onder Bewerken, op de optie *+Recept* om een (eerste) sub-recept toe te voegen:

5. Selecteer (1) in het volgende scherm één (of meer) sub-recept(en) en neem deze over uit het 'winkelmandje' (2):

Recept selectie Bekijken

Filteren Zoeken Alles Details cwd Selecteer Recept Deselecteren Wissen Overnemen Stoppen Melding

LevelCount	X	Nr	Afkorting	Afkorting	Receptstelsysteem	Omschrijving
1		RE23000002	st		CWD	Sub-recept 2
1		RE23000001	st		CWD	Sub-recept 1
3		RC23000002	st		CWD	recept cluster 2 dieper
2		RE23000003	st		CWD	recept cluster 1 laag diep
1		5210162310	st		CWD	Elektrische boiler (mono-plus) 80 liter met inlaatcombinatie
1		5210162210	st		CWD	Elektrische boiler (mono-plus) 50 liter met inlaatcombinatie
1		5210162210	st		CWD	Elektrische boiler (mono-plus) 30 liter met inlaatcombinatie
1		5210162510	st		CWD	Elektrische boiler (mono-plus) 150 liter met inlaatcombinatie
1		5210162410	st		CWD	Elektrische boiler (mono-plus) 120 liter met inlaatcombinatie
Aantal Nr Afkorting Omschrijving						
1,00		RE23000001	st			Sub-recept 1

'Winkelmandje'

6. Je keert nu terug naar het bovenliggende recept. Het toegevoegde sub-recept staat nu tussen de receptregels:

Receptregels Menu Bekijken Bewerken Functies Afdrukken Import/Export Receptstelsysteem: CWD Croonwouter&dr... > R

Filteren Zoeken Alles Details CWD Melding

Nr	T	Leverancier	Artikelnr.	Aantal	GE	Omschrijving
RC23000003			RE23000001	1,00	Stuk	Sub-recept 1
RC23000003			236	1,00	Uur	Montage
			Σ			Totaal

Recept: RC23000003 Clu...
Receptstelsysteem: CWD Croonwouter&dr... Recepten

NB: De werkwijze voor een sub-sub-recept is vergelijkbaar met wat hierboven beschreven is, alleen voeg je dit sub-sub-recept toe aan een sub-recept.

4.4.3 Recept kopiëren

Binnen een receptstelsysteem, maar ook **tussen** receptsystemen, kan je recepten kopiëren/knippen en plakken:

1. Ga, via het Menu, naar *Artikelen > Receptsystemen* en selecteer een receptstelsysteem:

Recepten Menu Bekijken Bewerken Functies Import/Exp

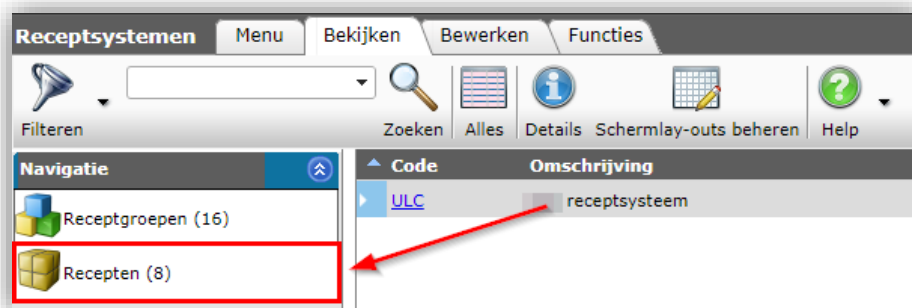
Relaties Verkoop Projecten Inkoop Producten Artikelen DAM Systeem

Assortimenten
Leveranciers
Receptsystemen
Zoek artikel
Zoek recept

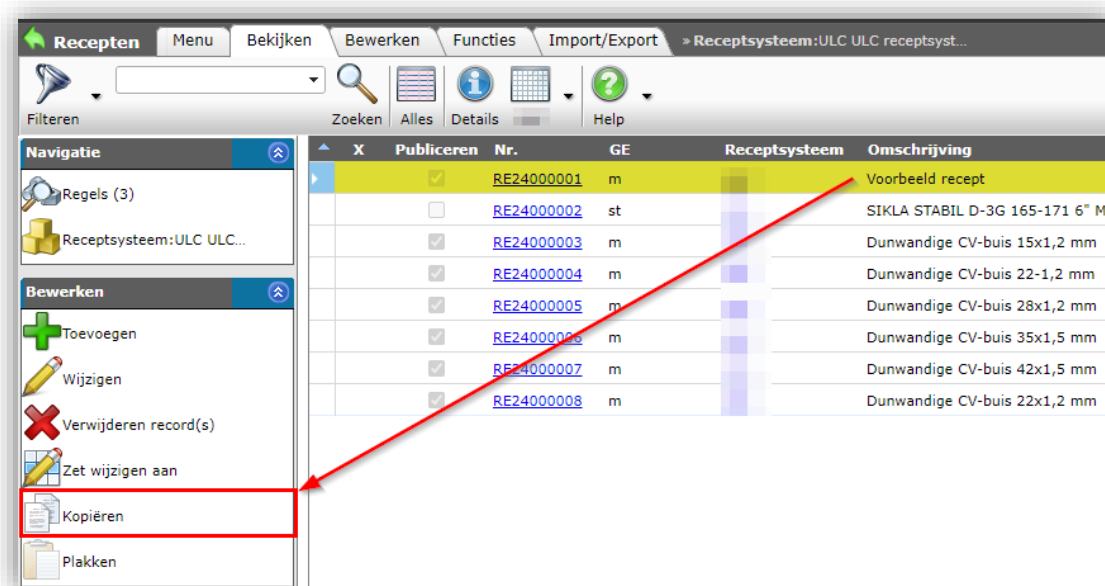
Regels (3)
Receptstelsysteem: ULC ULC...

Toevoegen
Wijzigen

2. Navigeer naar de recepten en selecteer een recept om te kopiëren:

3. Klik vervolgens onder Bewerken op *Kopiëren* (of gebruik *CTRL-C*).

4. Optioneel: Navigeer naar de receptregels van een ander recept (voor plakken in een ander recept), of navigeer naar een ander receptstelsysteem (voor plakken in een ander receptstelsysteem).
5. Klik (daar) onder Bewerken op *Plakken* (of gebruik *CTRL-V*) om het recept te plakken.

NB: Je kan in plaats van de Kopiëren-optie ook *Knippen* (*CTRL-X*) gebruiken.

NB: Bij het plakken van recepten binnen een ander recept—waardoor een clusterrecept ontstaat—wordt gecontroleerd of het maximale niveau (3) van een clusterrecept niet wordt overschreden.

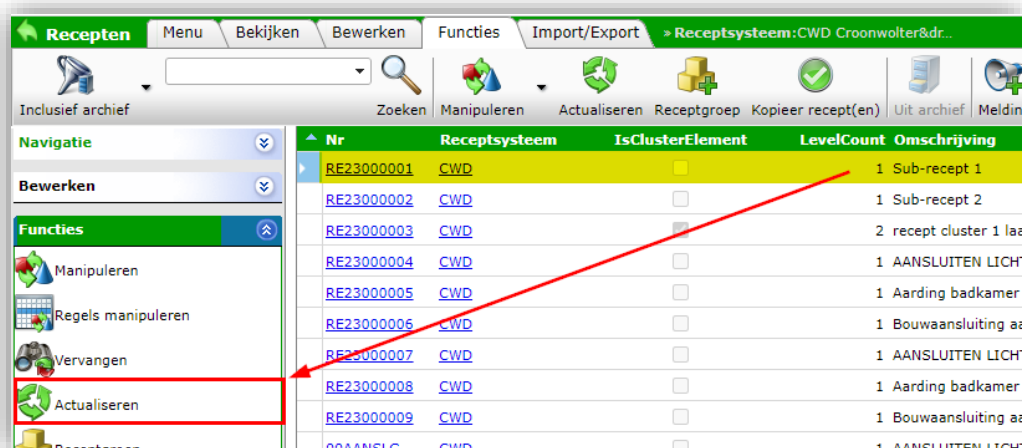
4.5 Recepten actualiseren

Een beheerder kan recepten actualiseren, bijvoorbeeld na prijsmutaties van één of meer leveranciers. Deze actie kan aangeroepen worden per recept, maar ook voor een heel receptstelsysteem en alle recepten daarin.

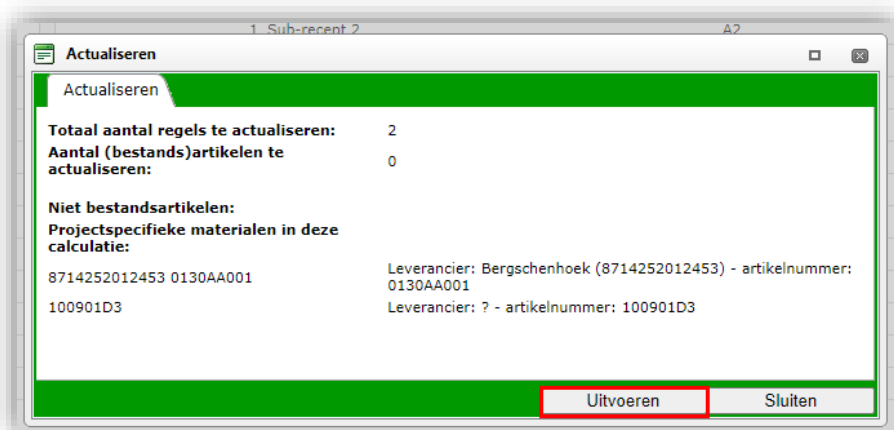
NB: Het is aan te raden om recepten regelmatig te actualiseren in verband met prijsmutaties bij leveranciers; artikelen in een recept kunnen daardoor een andere prijs krijgen.

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een receptstelsysteem en navigeer naar het niveau van het receptstelsysteem waar je een recept wil actualiseren.

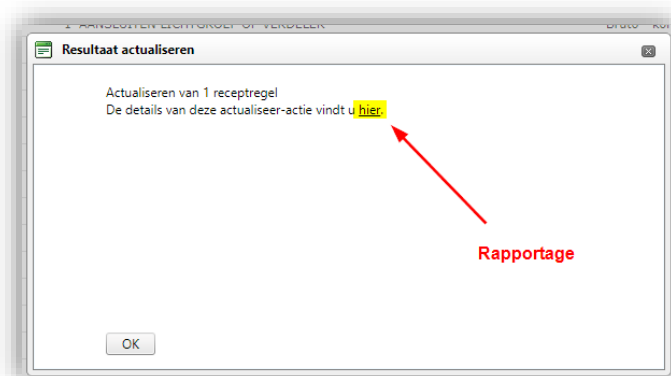
3. Selecteer het recept en klik bij Functies op Actualiseren:

4. In het pop-up scherm zie je een samenvatting van de uit te voeren actualisatie:

5. Klik op *Uitvoeren* om het actualiseren te starten.
6. Bekijk de details van de actualiseer-actie via het linkje in het pop-up bericht:

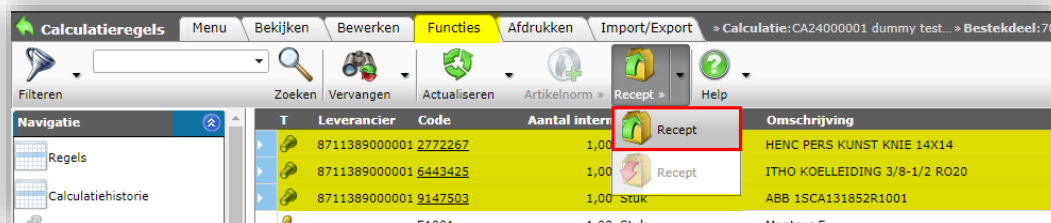
4.6 Recepten inpakken

Op het overzicht Calculatieregels is de functie *Recept inpakken* beschikbaar. Met deze functie kunnen geselecteerde regels binnen een calculatie worden ingepakt tot een **Recept**. Hiermee kan makkelijk een veelgebruikte combinatie van materialen, arbeid en/of kosten worden vastgelegd voor hergebruik.

Om regels in te pakken tot een recept:

1. Ga, via het Menu, naar *Verkoop > Calculaties* en selecteer een calculatie.
2. Navigeer naar de receptregels van een bestekdeel.
3. Selecteer de regels die je wil inpakken tot een recept en klik, onder Functies, op *Recept inpakken*.

4. In het pop-up venster:

- a. **Omschrijving:** Typ een omschrijving voor het ingepakte recept.
- b. **Aantal:** Geef het aantal voor het ingepakte recept op; default is dit **1**.
- c. **Gebruikseenheid:** Kies de gebruikseenheid.
- d. **Stambestand** (optioneel): Zet deze optie op **Ja** als je het ingepakte recept wil toevoegen aan een receptstambestand. Let op: Recepten die op deze manier worden toegevoegd, dus ook door een gebruiker, moeten eerst nog door een beheerder gepubliceerd worden; pas hierna zijn deze recepten beschikbaar voor alle gebruikers. Zie ook: [4.8 RECEPTEN PUBLICEREN](#).
- e. **Receptcode:** Automatisch gegenereerde receptcode; je kan hier ook je eigen code invullen. NB: Laat dit veld leeg om automatisch een receptcode te laten genereren volgens het ingestelde receptcode template.
- f. **Receptsysteem** (optioneel): Beschikbaar als je bij Stambestand de optie **Ja** hebt aangezet. Kies hier dan het receptsysteem waaraan je het ingepakte recept wil toevoegen.
- g. **Receptgroep** (optioneel): Beschikbaar als je bij Stambestand de optie **Ja** hebt aangezet. Kies hier dan de receptgroep (van het gekozen receptsysteem) waaraan je het ingepakte recept wil toevoegen.
- h. **Zoekwoord** (optioneel): Beschikbaar als je bij Stambestand de optie **Ja** hebt aangezet. Typ hier dan een zoekwoord waarmee het ingepakte recept makkelijk is terug te vinden.

5. Klik op de knop *Recept inpakken*.

NB: Bij het inpakken van recepten binnen een calculatie krijgt het recept altijd een **unieke receptcode**. Dit voorkomt dat er binnen calculaties (lokale) recepten bestaan met dezelfde code maar heel andere inhoud.

4.6.1 Inpakken tot Clusterrecept

Ook calculatieregels die een recept bevatten, kunnen samen met andere calculatieregels ingepakt worden tot een recept; hiermee ontstaat een **clusterrecept**. Bij het inpakken van recepten binnen een ander recept—waardoor een clusterrecept ontstaat—wordt gecontroleerd of het maximale niveau (3) van een clusterrecept niet wordt overschreden.

NB: Een clusterrecept dat op deze manier wordt aangemaakt, kan alleen aan het receptsysteem (stambestand) worden toegevoegd als de ingesloten sub-recept(en) al in het stambestand aanwezig zijn; dit om de integriteit van de receptstructuur te waarborgen.

Let op: Nieuw aangemaakt recepten moeten altijd door de beheerder gepubliceerd worden; zie paragraaf: [4.8 RECEPTEN PUBLICEREN](#)

4.7 Recept uitpakken

Een recept wordt aan een calculatie toegevoegd als een 'lokale' kopie en kan dus ook weer uitgepakt worden. Bijvoorbeeld:

- Om bij rapportage (afdruk) van een calculatie de regels binnen het recept te laten zien;
- Om de regels binnen het recept te bewerken, bijvoorbeeld omdat een deel van de materialen niet gebruikt wordt, of om onderdelen te vervangen door alternatieven.

Om een recept uit te pakken:

1. Navigeer binnen de calculatie naar de receptregels.
2. Selecteer de regel met het recept dat je wil uitpakken en klik, onder Functies, op Recept uitpakken:

3. Het recept wordt uitgepakt en de receptregels worden als calculatieregels toegevoegd op de plek waar het recept stond.

Waarschuwing: Het uitpakken van een recept is een **onomkeerbare** actie. De calculatieregels kunnen wel weer ingepakt worden tot een *nieuw* recept, maar nooit tot hetzelfde, al bestaande recept.

4.8 Recepten publiceren

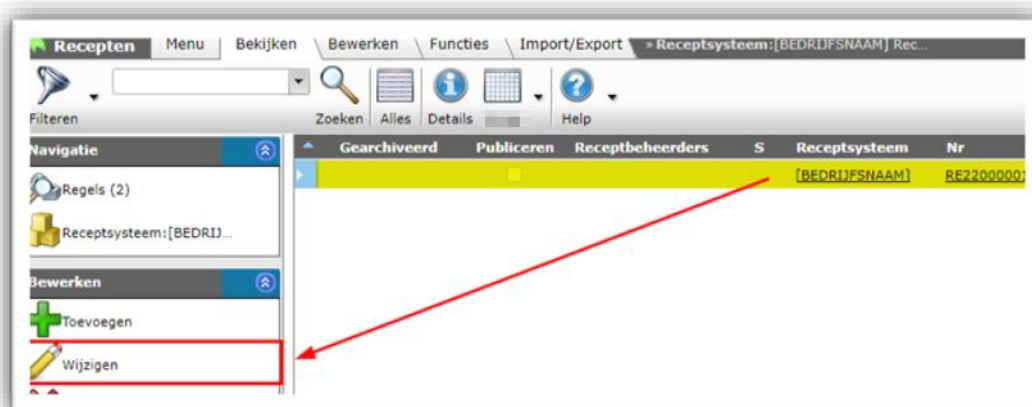
Recepten worden standaard **niet** gepubliceerd. Door de recepten te publiceren, kunnen deze gebruikt worden in een calculatie.

Gebruikers kunnen recepten alleen zelf publiceren als ze daartoe het recht hebben. Meestal zal een Beheerder regelmatig filteren op **niet-gepubliceerde recepten** en deze, na review, publiceren.

Let op: Als een gebruiker een recept heeft aangemaakt, dan kan door de beheerder achteraf ook een receptgroep toegekend worden. Zie ook: [4.3 RECEPTGROEPEN](#)

Om zelf een recept te publiceren:

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Navigeer via de Receptgroepen onder Navigatie verder naar het recept dat je wil publiceren.
3. Selecteer het recept en klik, onder Bewerken, op *Wijzigen*.

4. In het pop-up scherm:

- a. **Publiceren:** Zet deze optie op Ja als je de recepten ook beschikbaar wil stellen in een onderliggen omgeving, of als je recepten wil exporteren of aanbieden via een web service.
5. Klik op *Bewaar record* om het recept op te slaan.

4.8.1 Receptgroep achteraf toekennen

4.8.2 Filteren op recepten die niet gepubliceerd zijn

Om inzicht te krijgen in welke recepten door gebruikers zijn aangemaakt, kunnen beheerders regelmatig filteren op **ongepubliceerde** recepten:

1. Ga via het Menu naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een receptsysteem en klik, onder Navigatie, op *Recepten*.

Code	Omschrijving	Opzet
SPECMAT	Specifieke Materialen	Bruto - korting
Test	TestSys	Bruto - korting
UNICA	Recepten	Bruto - korting

3. Klik vervolgens op de knop *Filteren* en stel het volgende filter in:

- a. **Publiceren:** Zet deze optie op: (=waarde) Nee.
4. Klik op *Toepassen* om het filter toe te passen.

Tip: Sla eventueel dit filter op met een filternaam zodat je deze iedere keer kunt hergebruiken.

5 Gebruikersrechten

Met de licentie Gebruikersrechten zijn gedetailleerde rechten in te stellen voor de gebruikers van de applicatie. Hiermee regel toegang tot de verschillende onderdelen en schermen van de applicatie.

Meer over het instellen van gebruikersrechten vind je in de [Manual User Rights](#).

5.1 Speciale rechten

Een nieuw type gebruikersrecht **SetStatusactive** kan worden toegekend aan Admins, SuperUsers en KeyUsers. Calculaties eenmaal in opdracht kunnen door normale gebruikers niet meer naar *Active* gezet worden, maar door bovenstaand recht toe te kennen wel door Admins, SuperUsers en KeyUsers.

6 Lay-outs en sjablonen

In de applicatie zijn verschillende lay-outs en sjablonen beschikbaar. Naast de default lay-outs en sjablonen, kan je ook zelf lay-outs en sjablonen aanmaken. Als beheerder maak je ook vaak sjablonen en lay-outs aan voor de gebruikers van de applicatie.

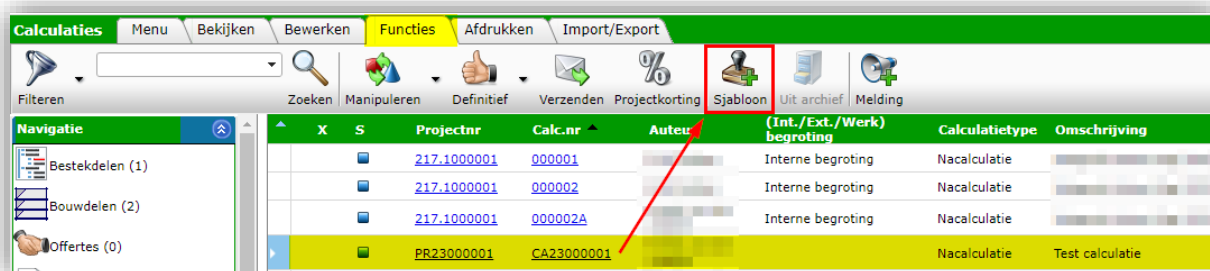

6.1 Calculatiesjablonen

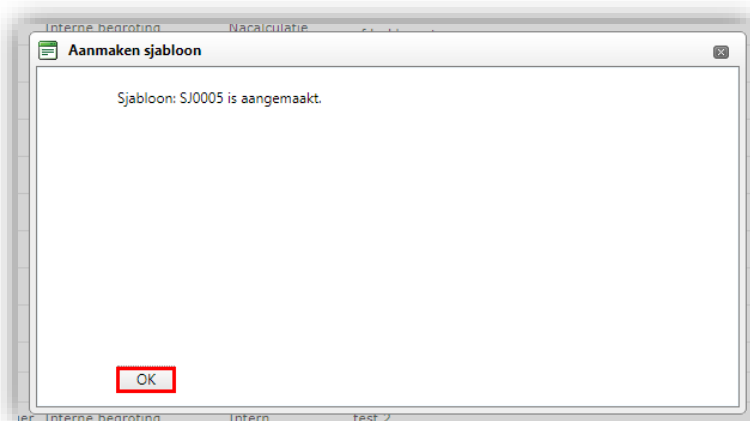
Maak je vaak dezelfde soort Calculaties, dan is het mogelijk om één of meer calculatiesjablonen aan te maken; een voorbeeld-calculatie die je gemaakt hebt, kan je dan opslaan als sjabloon. Elke nieuwe calculatie die aanmaakt op basis van dit sjabloon, zal alle onderdelen van het calculatiesjabloon overnemen.

Om een calculatiesjabloon aan te maken:

1. Maak een calculatie aan volgens de instructies uit de *Handleiding Calculatie Gebruikers, Hoofdstuk 4*. **NB:** Alle bestek- en bouwdelen en alle calculatieregels die je in deze basiscalculatie opneemt, zal ook worden opgeslagen in het sjabloon.
2. Als de basiscalculatie gereed is, klik dan onder Functies op **+Sjabloon**.

3. Het sjabloon wordt nu opgeslagen:

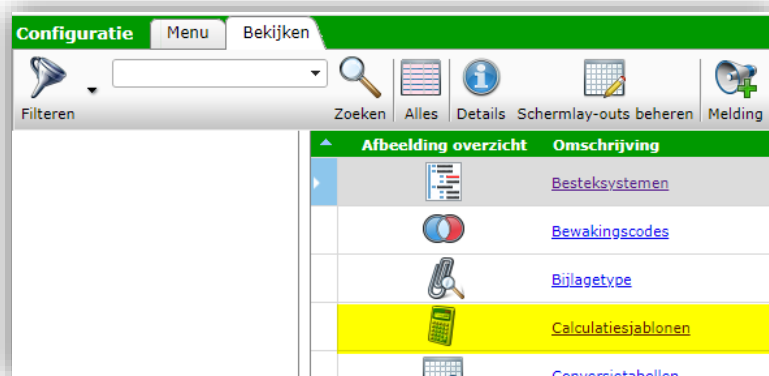
4. Bij het opstellen van een nieuwe calculatie kan het sjabloon gekozen worden:

⁴ Deze handleiding is beschikbaar via de Help-knop in de Compano applicatie.

Tip: Calculatiesjablonen zijn handig om bijvoorbeeld met verschillende normsystemen te werken, verschillende bestekindelingen te gebruiken, of om een complete moedercalculatie aan te maken waaruit onderdelen geschrapt kunnen worden.

6.1.1 Beheer van calculatiesjablonen

Calculatiesjablonen kan je beheren onder *Systeem > Configuratie*.

6.2 Eindbladsjablonen

Het eindblad van een calculatie geeft een overzicht van alle soorten kosten (zie eindbladregels):

- (sub)totalen
- Interne kosten
- Externe kosten
- Toeslagen
- Etc.

Lijncode L	CustomCode	Kostensoort	Werksoort	Omschrijving	Interne aantal	Interne eenheid	Interne tarief	Toeslag interne tarief	Interne grondslag	Interne subtotaal	Totaal intern
1000	1.0			Materiaalkosten en kosten werk derden							
1010	1.1	1000 Materiaal		Netto generiek materiaal groot	0,00					0,00	
1015	1.1	1000 Materiaal		Netto generiek materiaal klein	0,00					0,00	
1020	1.2			Netto specifiek materiaal							
1030	1.3			Netto werk derden						0,00	
1100	1.4			Interne uitbestedingen						0,00	
1200	1.5			Inkoopstaakstellingen						0,00	
1300	1.6			Extra inkoopstaakstelling directie					0,00	0,00	
1400	1.7			Toeslag				8,00	0,00	0,00	
1600	Σ	1.6		Subtotaal materiaalkosten en werk derden							0,00
2000	2.0			Montage loonkosten							
				Montage-uren							
2170	2.1			Montage-uren W	0,00					0,00	

Een eindblad bestaat uit eindbladregels. Elke regel bevat een aantal tabs waarin bijv. *interne hoeveelheid of intern tarief* volgens een bepaalde formule berekend worden:

Wijzigen - 1015 Netto generiek materiaal klein

Algemeen | Interne hoeveelheid formule | Intern tarief formule | Interne toeslag formule | Interne grondslag formule

IF(MAX(InternalBasePrice,InternalSubTotBase,InternalTotBase,ExternalBasePrice,ExternalSubTotBase,ExternalTotBase)>0,1,0)

Wijzigen - 1015 Netto generiek materiaal klein

hoeveelheid formule | Intern tarief formule | Interne toeslag formule | Interne grondslag formule | Interne subtotaal formule

SUMIF(EstimateSummaryEstimateLines, "TotCost", "CostType", CostTypeCode, "LineType", "1", "IsLargeMaterial", "false")

Vaak wordt een eindblad gegenereerd op basis van een **eindbladsjabloon**. In dit sjabloon zijn alle posten en sommeringen al opgenomen.

Toevoegen - Nieuw(e) eindblad bij calculatie CA23000007 testcalculatie voor het testen van de afdruklayout

Eindblad

Nummer: ES23000208

Sjabloon: [dropdown]

Omschrijving: Nee SJ0001, Nee SJ0002, Nee SJ0003, Nee SJ0004

In afdruk: [checkbox]

Overhead intern: Eindblad TN

Overhead extern: TN Eindblad

Je kan uiteindelijk bepalen of je een eindblad wel/niet wil opnemen in de afdruk.

Toevoegen - Nieuw(e) eindblad bij calculatie CA23000007 testcalculatie voor

Eindblad

Nummer: ES23000208

Sjabloon: SJ0001

Omschrijving:

In afdruk: ☒ Ja ☐ Nee

Overhead intern: € 0,00

Overhead extern: € 0,00

Eindbladsjablonen vind je onder *Systeem > Configuratie > Eindbladsjablonen*.

Eindblad sjablonen		Menu	Bekijken	Bewerken	Funcities
Filteren		Zoeken	Alles	Details	Schermlay-outs beheren
Melding					
Navigatie					
Eindbladregels (83)					
Configuratie					
Bewerken					
		X	Nummer	Omschrijving	
			SJ0001		
			SJ0002		
			SJ0003	Eindblad TN	
			SJ0004	TN Eindblad	

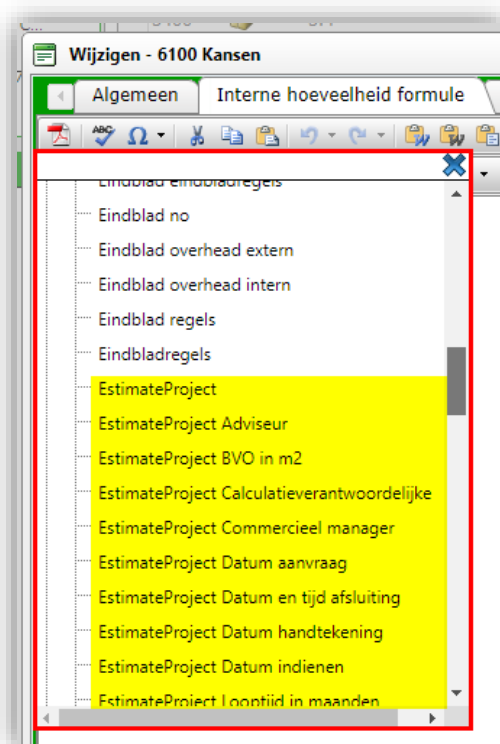
6.2.1 Projectgegevens

In eindbladregels kan ook gerekend worden met projectgegevens, waaronder ook gebruiker-specifieke velden vallen die op de entiteit Project zijn gemaakt, zoals:

X	Naam	T	Berekend	Label
	UDF_Adviseur	Tekst	☐	Adviseur
	UDF_BVO	Geheel getal	☐	BVO in m2
	UDF_Verantwoordelijke_Calculatie	Selectielijst		Calculatieverantwoordelijke
	UDF_Commercieel_manager	Selectielijst		Commercieel manager
	UDF_Datum_aanvraag	Datum		Datum aanvraag
	UDF__Datum_en_tijd_afsluiting	Tijdstip		Datum en tijd afsluiting
	UDF_Datum_handtekening	Datum		Datum handtekening
	UDF_Datum_indienen	Datum		Datum indienen
	UDF_Looptijd_in_maanden	Geheel getal	☐	Looptijd in maanden
	UDF_Looptijd_in_weken	Geheel getal	☐	Looptijd in weken
	UDF_Looptijd_op_de_bouw_in_weken	Geheel getal	☐	Looptijd op de bouw in weken
	Marktsegment	Meerkeuze		Marktsegment
	UDF_Onderhoudstermijn_in_maanden	Geheel getal	☐	Onderhoudstermijn in maanden
	UDF_Opdrachtgever	Tekst	☐	Opdrachtgever
	UDF_Opleverdatum	Datum		Opleverdatum project
	UDF_Startdatum_op_de_bouw	Datum		Startdatum op de bouw
	UDF_Startdatum	Datum		Startdatum project
	UDF_Tendermanager	Selectielijst		Tendermanager
	UDF_Verantwoordelijke_Realisatie	Selectielijst		Verantwoordelijke Realisatie

In de veldenkiezer voor formules zijn deze velden (alfabetisch) te vinden onder EstimateProject [naam veld]:

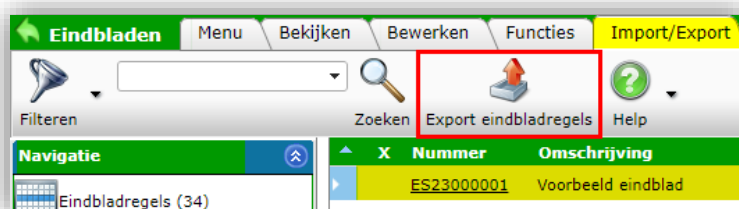

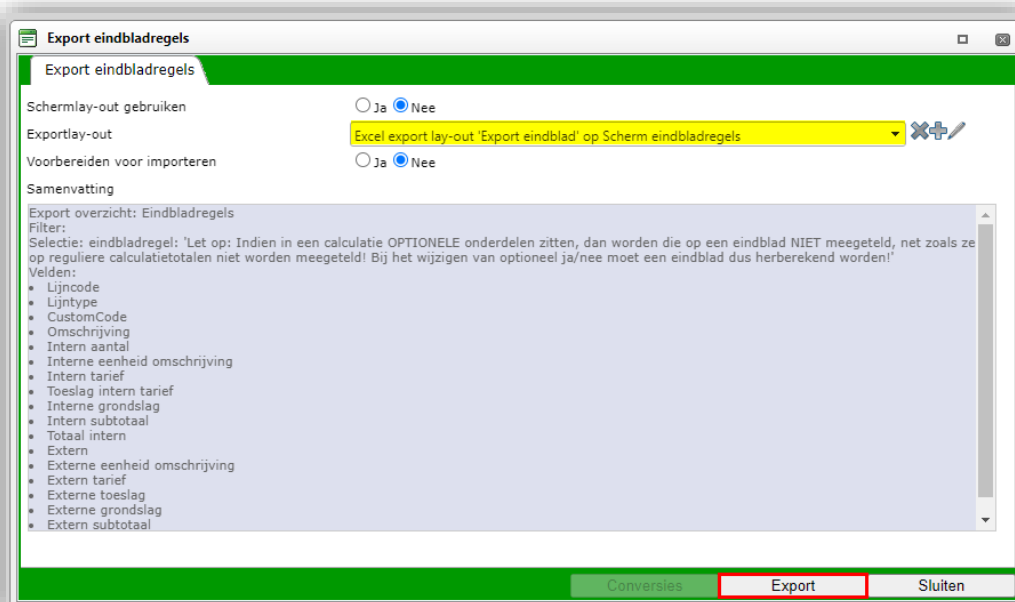
6.2.2 Export eindbladregels

Om eindbladregels te exporteren:

1. Navigeer via *Menu > Verkoop naar Calculaties*
2. Selecteer de calculatie en klik, onder Navigatie op *Eindbladen*.
3. Selecteer het eindblad waarvan je de eindbladregels wil exporteren en, op het tabblad Import/Export, klik op *Export eindbladregels*:

4. In het pop-up scherm:

- a. **Scherm lay-out gebruiken:** Zet deze optie op **Ja** voor een export van de informatie op het scherm, of op **Nee** als je een export lay-out wil gebruiken.
 - b. **Export lay-out:** Kies export lay-out of maak een nieuwe aan met de **+**-knop.
 - c. **Voorbereiden voor importeren:** Zet deze optie op **Nee**.
5. Klik op *Export*. De eindbladregels worden nu geëxporteerd als Excel-bestand.

NB: Alleen wanneer je eindbladregels exporteert vanaf het hoogste niveau van het Eindblad, dan worden alle onderliggende regels meegenomen, **inclusief recepten** en de **inhoud** van deze recepten (receptregels).

6.3 Scherm lay-outs

Voor elk overzicht in de applicatie kan je een scherm lay-out aanmaken. Hiermee bepaal je welke datavelden als kolommen op het overzicht zichtbaar zijn.

Gedetailleerde informatie over het aanmaken van scherm lay-outs vind je in de *Manual COS Basics*, beschikbaar via de website .

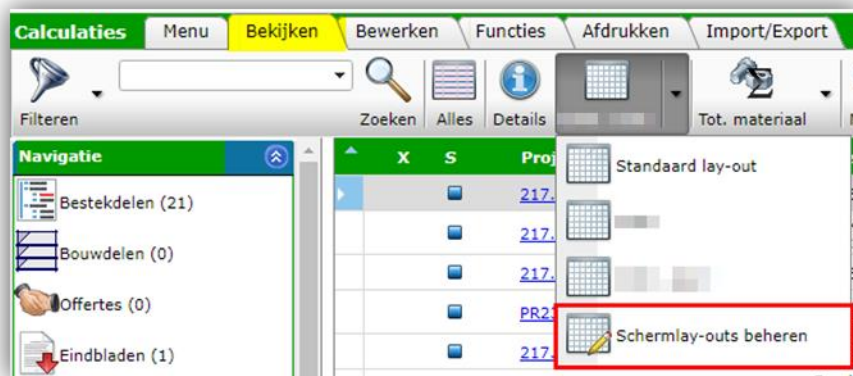
6.3.1 Rechter zijpaneel

Aan het rechter zijpaneel van een scherm lay-out kunnen ook data velden worden toegevoegd, zoals bijvoorbeeld verschillende totalen van een calculatie. Door deze velden aan het paneel toe te voegen, en niet als data kolom op de lay-out, wordt de snelheid van het berekenen van deze velden vergroot.

NB: Het rechter zijpaneel is beschikbaar op scherm lay-outs voor de overzichten van Calculatie, Bestekdeel, Bouwdeel en Calculatieregel.

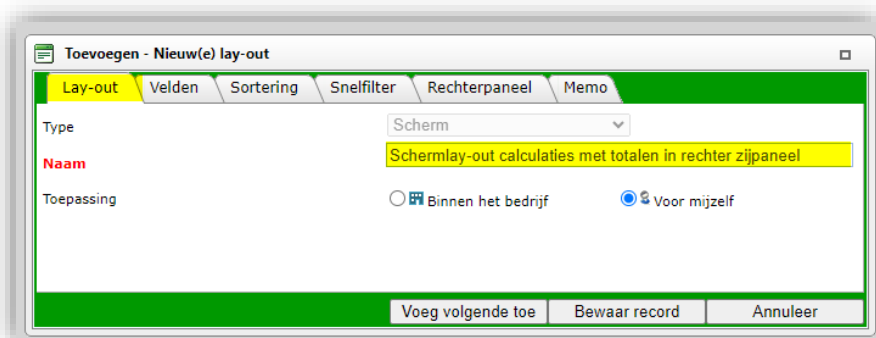
Om velden aan het rechter zijpaneel toe te voegen:

1. Navigeer naar het overzicht waarvoor je een scherm lay-out wil maken⁵.
2. Klik, op het tabblad Bekijken, op *Schermlay-outs beheren*.

3. In het volgende scherm, onder Bewerken, klik op *+Toevoegen*.
4. In het pop-up venster:

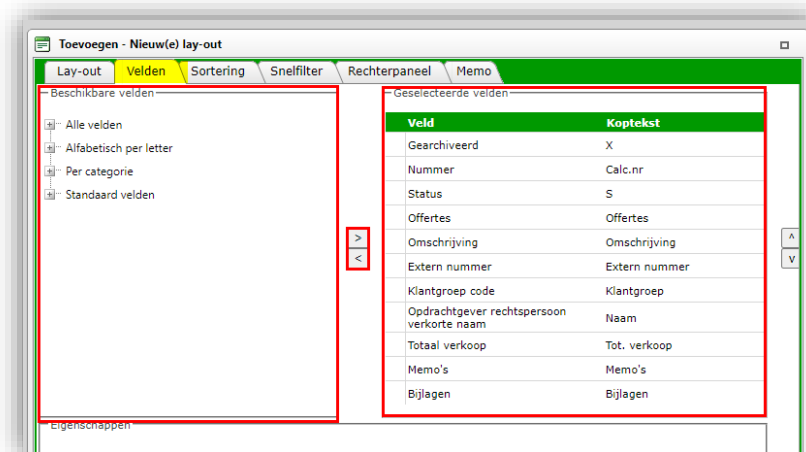
Tabblad Lay-out

- a. **Naam:** Typ een naam voor de lay-out.
- b. **Toepassing:** Kies of de lay-out alleen voor jezelf of voor alle gebruikers binnen het bedrijf zichtbaar moet zijn.

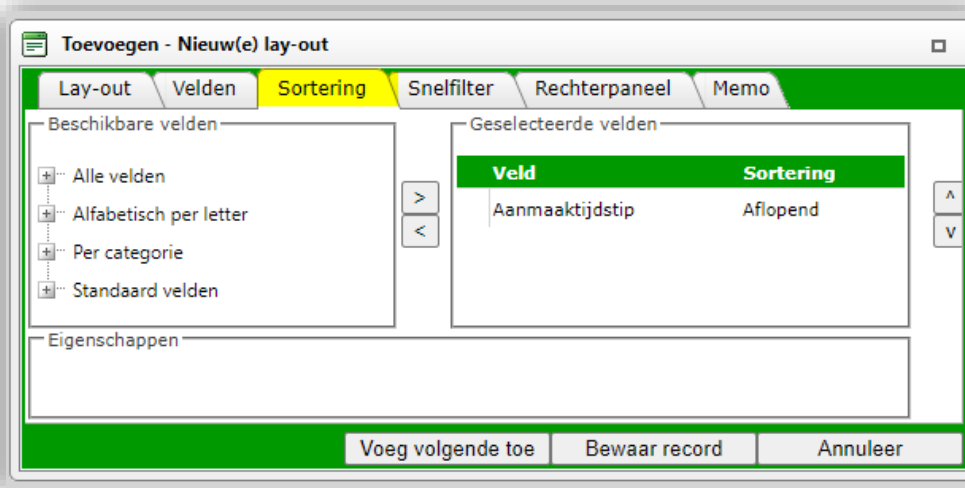
Tabblad Velden

⁵ Het rechter zijpaneel is beschikbaar op scherm lay-outs voor de overzichten van Calculatie, Bestekdeel, Bouwdeel en Calculatieregel.

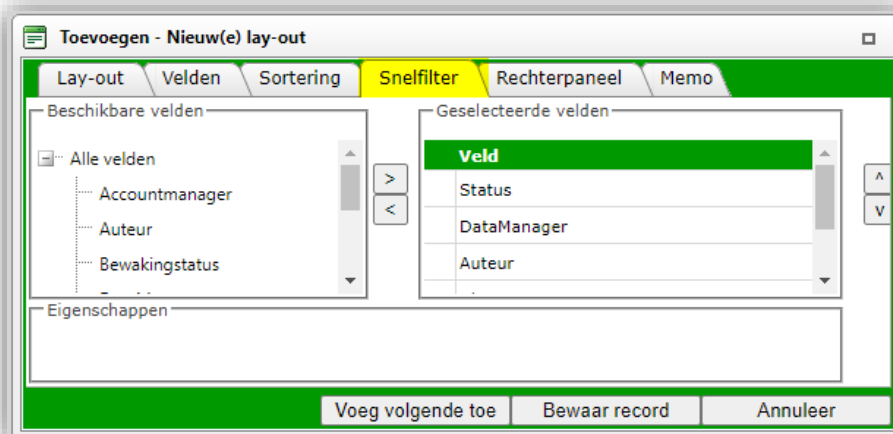
- Beschikbare velden:** Voeg beschikbare velden toe aan de geselecteerde velden met de > knop.
- Geselecteerde velden:** Verwijder geselecteerde velden (optioneel) met de < knop, of orden de velden op de lay-out met de pijltjes-toetsen (boven, beneden).

Tabblad Sortering

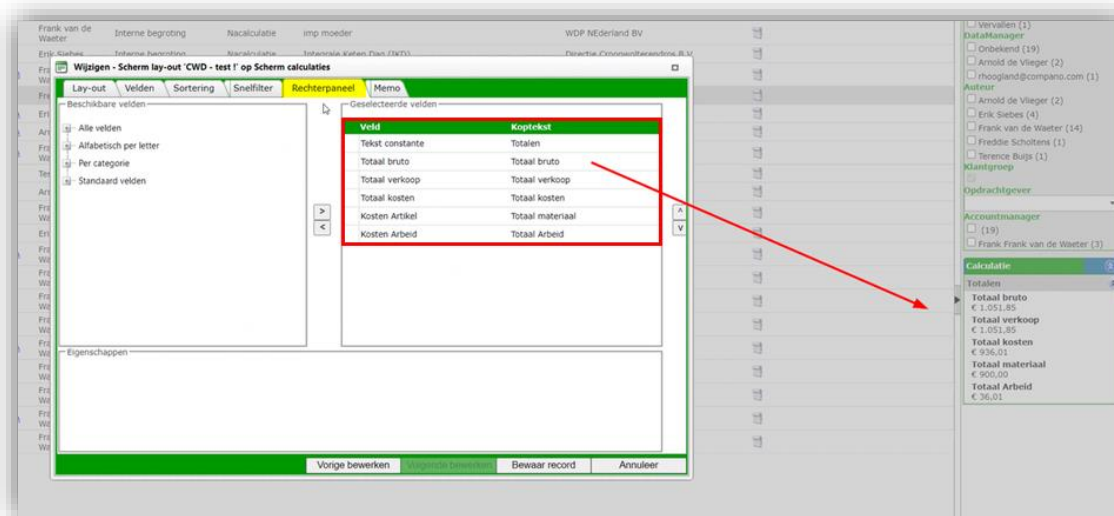
- Beschikbare velden:** Voeg beschikbare velden voor sortering toe aan de geselecteerde velden met de > knop.
- Geselecteerde velden:** Dit zijn de velden waarop, in volgorde, gesorteerd worden. Verwijder geselecteerde velden (optioneel) met de < knop, of orden de velden op de lay-out met de pijltjes-toetsen (boven, beneden).

Tabblad Snelfilter

- Beschikbare velden:** Voeg beschikbare velden voor het Snelfilter toe aan de geselecteerde velden met de > knop.
- Geselecteerde velden:** Dit zijn de velden waarop je kan filteren in het Snelfilter. Verwijder geselecteerde velden (optioneel) met de < knop, of orden de velden op de lay-out met de pijltjes-toetsen (boven, beneden).

Tabblad Rechterpaneel

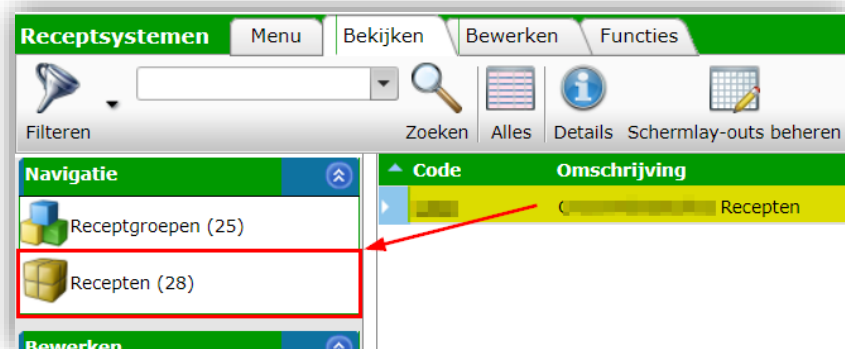
- Beschikbare velden:** Voeg beschikbare velden voor in het recht infopaneel toe aan de geselecteerde velden met de > knop.
 - Geselecteerde velden:** Dit zijn de velden die getoond worden in het rechter infopaneel. Verwijder geselecteerde velden (optioneel) met de < knop, of orden de velden op de lay-out met de pijltjes-toetsen (boven, beneden).
5. Bewaar het record.

6.3.2 Clusterrecepten indicatie

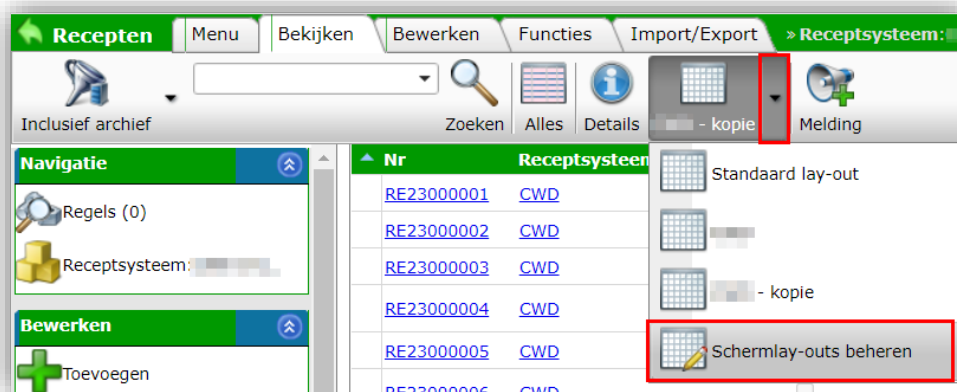
In het Receptenoverzicht is een clusterrecept herkenbaar aan een **LevelCount** die groter is dan **1**. Makkelijker nog is om bij een clusterrecept de optie **IsClusterElement** te bekijken; een vinkje bij deze optie geeft aan dat een recept onderdeel is van een ander recept.

Om deze velden op een scherm lay-out te zetten:

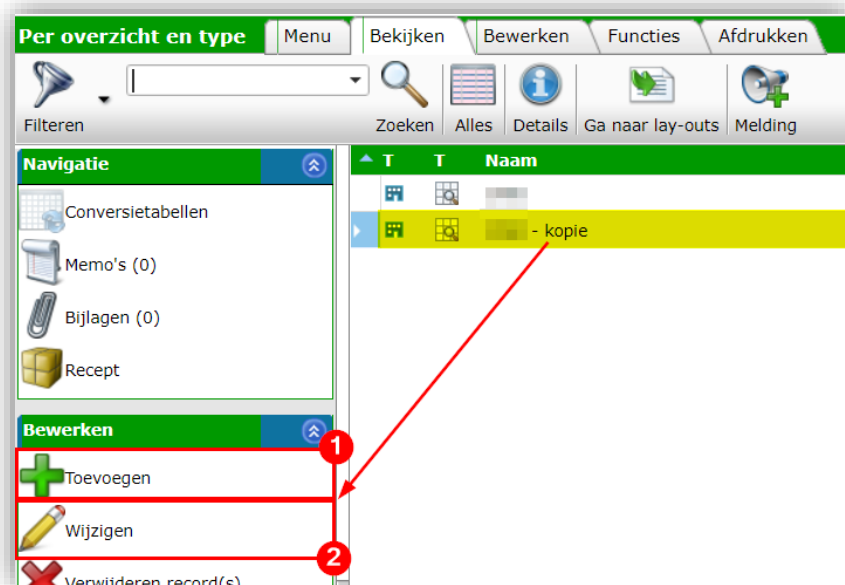
1. Ga, via het Menu, naar *Artikelen > Receptsystemen*.
2. Selecteer een receptsysteem en klik, onder Navigatie, op *Recepten*.

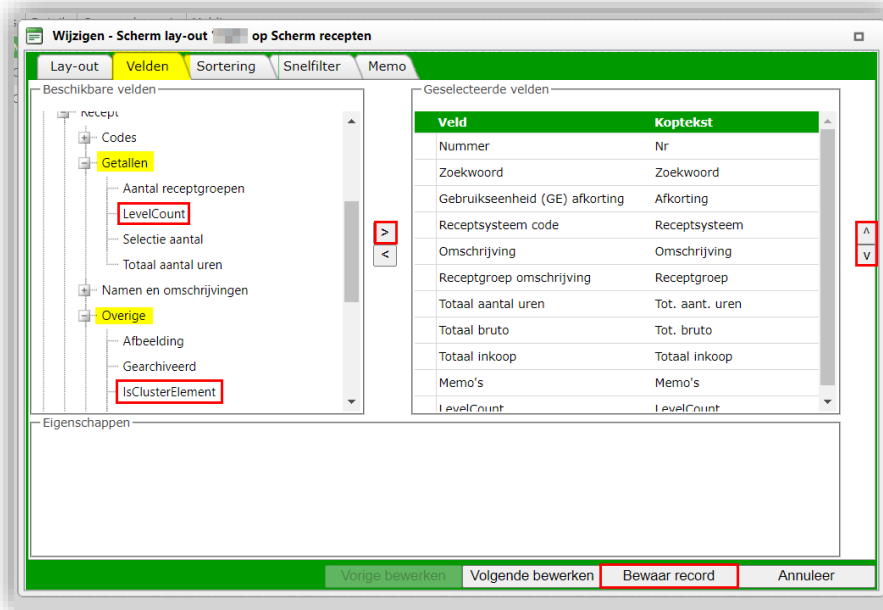
3. Klap, op het tabblad Bekijken, de opties voor scherm lay-outs uit en selecteer *Schermlay-out beheren*.

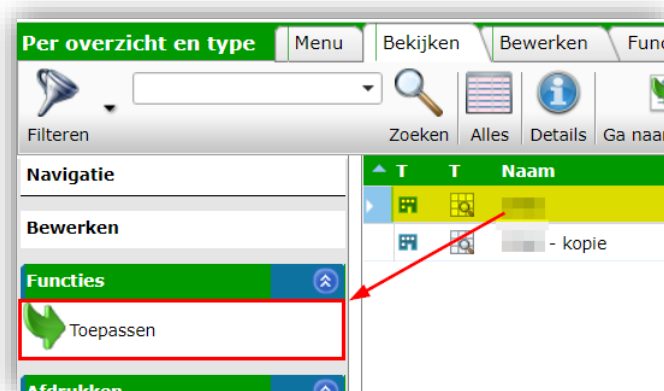
4. Voeg een nieuwe lay-out toe (1) of *Wijzig* een bestaande lay-out (2):

5. In het pop-up venster:

- a. **Beschikbare velden:** Voeg de velden **LevelCount** en **IsClusterElement** toe aan de lay-out met de > knop:
 - b. **Geselecteerde velden:** Gebruik eventueel de pijltjes-toetsen om de velden te rangschikken.
 - c. Bewaar het record.
6. Gebruik, onder Functies, de knop *Toepassen* om de scherm lay-out te activeren:

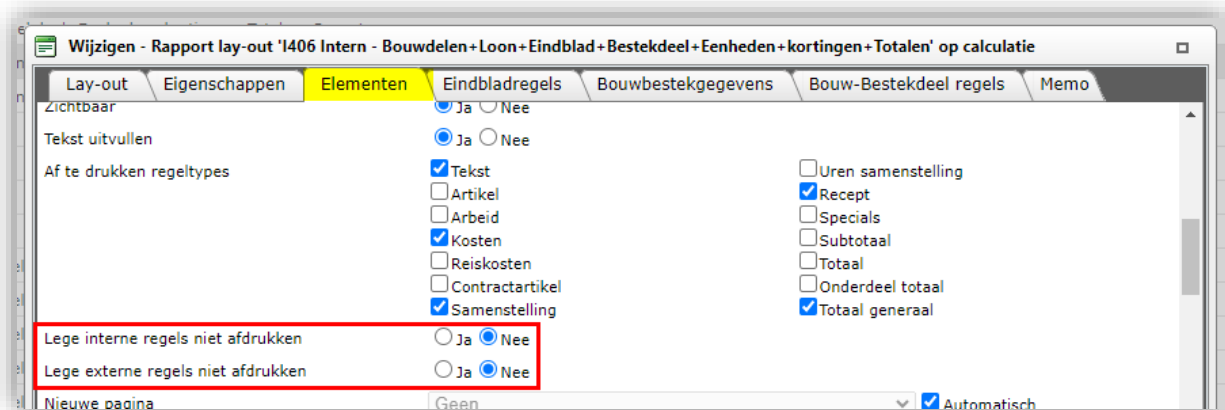

6.4 Afdruklay-outs

Afdruklay-outs bepalen hoe een calculatie uiteindelijk afgedrukt wordt; er wordt dan een PDF-bestand gegenereerd conform de in de lay-out vastgelegde format opties. Ook wordt in een afdruklay-out bepaald welke elementen, calculatiegegevens, eindbladregels, totalen, bestekdelen, etc. uit de calculatie wel of niet worden afgedrukt.

6.4.1 Regels met aantal = 0

Calculatieregels met een intern of extern aantal = 0 kunnen uit de afdruk van een Calculatie weggelaten worden. In de afdruklay-out zijn hiervoor deze twee opties beschikbaar:

Legen interne regels niet afdrukken: **Ja/Nee**

Legen externe regels niet afdrukken: **Ja/Nee**

NB: Deze optie wordt toegepast op de regeltypes:

- Artikel
- NB-artikel
- Project-specifiek materiaal
- Arbeid
- Norm
- Kosten
- Recept
- Reiskosten

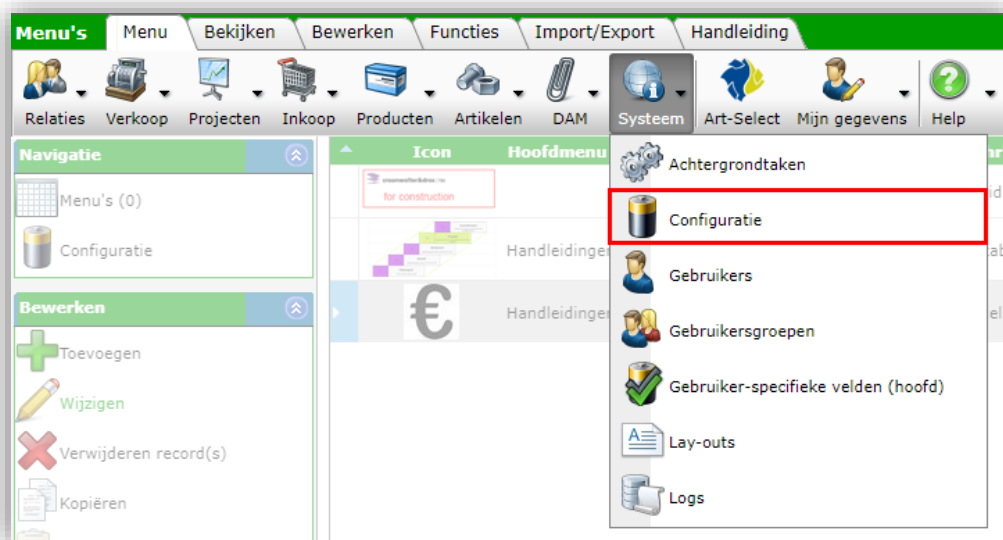
Afdruklay-out worden meestal in overleg met de Compano consultant/vormgever samengesteld.

7 Custom menu's

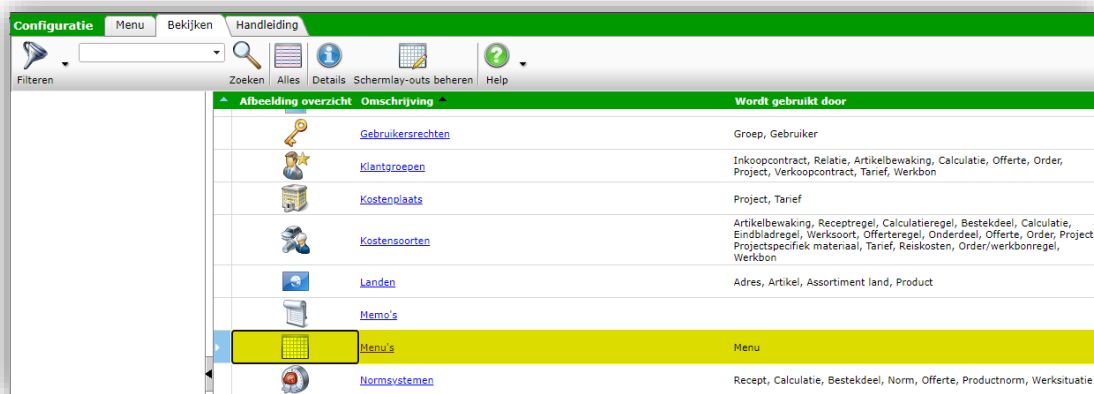
Custom menu's kunnen aan de user interface worden toegevoegd, bijvoorbeeld om Handleidingen of andere documenten ter beschikking te stellen.

Om een menu toe te voegen:

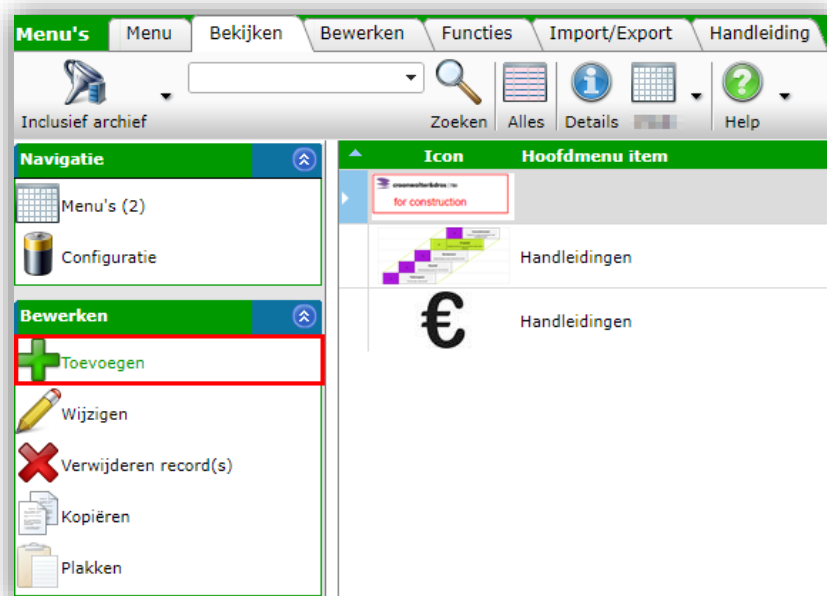
1. Ga, via het Menu, naar *Systeem > Configuratie*.

2. Klik, in het overzicht, op de optie *Menu's*:

3. Klik, in het volgende scherm, op +Toevoegen om een nieuw (hoofd)menu-item aan te maken:

4. In het pop-up venster:

- Hoofdmenu item** (optioneel): Kies optioneel een hoofdmenu-item *waaronder* dit nieuwe menu-item wordt getoond. NB: Uiteraard moet het hoofdmenu-item *eerst* worden aangemaakt.
 - Icon**: Upload en kies een icoon dat bij het (hoofd)menu-item toont.
 - Volgorde**: Vul een cijfer in; dit cijfer bepaalt de volgorde waarin dit menu-item getoond wordt.
 - Omschrijving**: Typ een omschrijving; dit is tevens het label waarmee het menu-item getoond wordt.
 - Locatie** (optioneel): Upload en kies een bestand dat aan dit menu-item gekoppeld wordt. NB: Dit kan ook een URL locatie zijn.
5. Bewaar het record.

Let op: Nieuwe menu's en wijzigingen aan het menu zijn pas de **volgende dag** zichtbaar.

Het menu wordt getoond op een apart tabblad aan het einde van het COS-menu, bijvoorbeeld:

Op dit tabblad vind je dan het menu, inclusief eventuele submenu-items terug:

